

PÄÄTÖS

Nro 145/2018/1

Dnro LSSAVI/6510/2016

Annettu julkipanon jälkeen

23.11.2018

ASIA

Ruokosuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettaminen, uuden ympäristöluvan hakeminen sekä toiminnan aloittamislupa, Ähtäri

HAKIJA

Vapo Oy
PL 22
40101 JYVÄSKYLÄ

HAKEMUS

Vapo Oy on 23.12.2016 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt olemassa olevan ympäristöluvan rauettamista ja hakenut uutta ympäristölupaa Ruokosuon 34 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Ähtäriin kaupungissa.

Lisäksi hakija on pyytänyt lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Hakijalla on tarve toiminnan aloittamiseen, koska käytössä olevista turvevaroista on nykyisellään puutetta ja turpeen kysyntä käyttökohteessa on pysyvää. Hakija esittää vakuudeksi 5000 euron suuruisia omavelkaista takausta.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 d) mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus. Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan nojalla aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, lausunnot, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 19.10.2009 antamallaan päätöksellä myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Ruokosuon turvetuotannolle 34 ha tuotantoalalla Ähtäriin kaupungissa.

Päätöksessä on määrätty vesienkäsittelystä seuraavaa: *"Turvetuotantoalueen vedet on käsiteltävä ... sarkaojarakenteiden, laskeutusaltaiden ja pintavalutus kentän avulla ympärivuotisesti. Pintavalutus kentällä mahdolli-*

sesti olevat ojat on tukittava. Sarkaojien päissä on oltava lietesyvynys, lietteenpidätin ja päisteputket. Kokoojoihin on rakennettava virtausta säätelevät padot. Laskeutusaltaissa on oltava pintapuomit ja pato. Laskeutusaltaiden ja pintavalutuskentän on oltava mitoitusohjeiden mukaisia.”

Vaasan hallinto-oikeus on 9.3.2011 antamallaan päätöksellä nro 11/0048/1 muuttanut ympäristölupaviraston päätöstä vesienkäsittelyä ja päästötarkkailua koskevilta osin.

Päätöksessä on puhdistustehosta määrätty seuraavasti:

”Pintavalutuskentän puhdistustehon on oltava vähintään seuraava:

	<i>Sulan maan aikana (1.4.-31.10.)</i>		<i>Muuna aikana</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
<i>Kiintoaine</i>	<i>50</i>	<i>80*</i>	<i>50*</i>
<i>Kokonaisfosfori</i>	<i>50</i>	<i>80*</i>	<i>50*</i>
<i>Typpi</i>	<i>20</i>	<i>40*</i>	

**tavoitearvoja*

Tehot lasketaan ympäristölupaviraston päätöksen liitteenä 3 olevan vesiin johdettavien päästöjen tarkkailutulosten perusteella erikseen sulan maan ajan (1.4.-31.10) ja sen ulkopuolisen ajan keskiarvoina mahdolliset ohjuoksutukset mukaan lukien. Jos tavoitearvoja ei kahtena peräkkäisenä vuotena ole saavutettu, luvan saajan on toimitettava ennen seuraavan tuotantokauden alkua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle suunnitelma toimenpiteistä vesienkäsittelyn tehostamiseksi ja ryhdyttävä suunnitelman toteuttamiseen.”

Kivijärven osakaskunta on valittanut Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä. Korkein hallinto-oikeus on 21.6.2012 antamallaan päätöksellä taltionumero 1771 pysyttänyt Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen.

Hankealue on kokonaisuudessaan hakijan hallinnassa 31.12.2039 saakka voimassa olevalla vuokrasopimuksella. Vuokrattua alaa on kaikkiaan 49,0 ha kiinteistöllä Ähtärin valtionmaa 989-893-1-0.

Hankealueella on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.5.2005. Turvetuotannolla on koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti tuotantoalueeseen liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet.

Maakuntakaavassa Ruokosuon kohdalla ei ole kaavamerkintöjä, alue sijaitsee turvetuotantovyöhyke tt-1 Niemisjoen (37.47) valuma-alueella. Niemisjoen valuma-alueella on voimassa suunnittelumääräys II, jonka mukaan valuma-aluekohtaisesti ja paikallisesti on otettava huomioon, että turvetuo-

tannon mahdollisesti aiheuttama kokonaiskuormituksen kasvu ei vaaranna vesistöjen luontoarvoja. Ruokosuo sijaitsee myös matkailun vetovoima-alueella. Ruokosuo on eteläpuolella kulkee ohjeellinen moottorikelkkailun runkoreitti. Muita kaavamerkintöjä tuotantoalueen lähiympäristössä ei ole.

Vaihemaakuntakaava III on valmistelussa ja se sisältää turvetuotannon, suolunnon suojelelun, bioenergiailaitokset, energiapuun terminaalit, kulttuurimaisemat ja puolustusvoimien alueet.

Ruokosuo alueella tai lähiympäristössä ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Ruokosuo turvetuotantoalue muodostuu yhdestä lohkoista, jonka tuotantoala on 30,6 ha, sekä yhdestä auma-alueesta, jonka ala on 3,4 ha. Myös auma-alueilla oleva turve tuotetaan, joten tuotantoalueen koko on yhteensä 34,0 ha.

Kuntoonpanovaihe on maanrakennustyötä, joka aloitetaan tiestön rakentamisella ja puuston poistolla. Työt tehdään seuraavassa järjestyksessä: eristysojat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, lasku- ja kokoojaojat ja reuna- ja sarkaojat. Sarkaojitus tehdään 20 m välein. Sarkojen pintakerros puuaineksineen jyrksitään, asennetaan päisteputket ja sarkaojapidättimet sekä kaivetaan sarkojien lietesvyvennykset. Viimeksi sarat muotoillaan kunnostusruuville tuotantokuntoon, kunnostetaan sarkaojat ja rakennetaan aumapaikat. Tarpeettoman kuormituksen välttämiseksi työt pyritään tekemään mahdollisimman vähävetisinä aikoina. Routakerrosta hyödynnetään suon vetisimpien osien kuntoonpanossa.

Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta mekaanisella kokoojavaunulla ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräilyssä. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 15 000 m³ jyrsinpolttoturvetta. Keräilyä edeltävät työvaiheet ovat jyrksintä ja kääntäminen sekä karheaminen (paitsi imuvaunukeräilyssä). Alueella voidaan tuottaa myös palaturvetta. Jyrsinpolttoturpeen käyttöpaikaksi on suunniteltu mm. Jyväskylässä sijaitsevia voimalaitoksia. Palaturvetta käytettäisiin lähialueen pienillä lämpölaitoksilla. Mahdollinen ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50. Tukikohta sijaitsee alueen luoteiskulmassa.

Kuntoonpanovaihe kestää 1-3 vuotta ja tuotantovaihe 15–25 vuotta päättyen vuosien 2035–2045 välisenä aikana. Tämän jälkeen alue siirtyy jälkihoitovaiheeseen ja alueen maanomistajille palauttamisen jälkeen uuteen käyttömuotoon.

Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Jos tuotannosta poistuu muun maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia muodostavia osa-alueita, toimenpiteet ovat samat. Mikäli osa-alueet ovat toiminnan jatkamisen kannalta tarpeettomia, alueet luovutetaan mahdollisimman pian maanomistajien käyttöön vuokrasopimusten ehtojen mukaisesti. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisestä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti ja ne rajataan tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esim. metsittäminen tai viljely.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Turvetuotannon kuivatusvedet käsitellään sarkaojarakenteilla, laskeutusaltaalla sekä pintavalutuskentällä. Vedet johdetaan pintavalutuskentälle pumpaamalla ympärivuotisesti. Pintavalutuskentän pinta-ala on 2,2 ha ja se on 5,7 % valuma-alueestaan (38,5 ha). Kenttä on ojitettua suoaluetta, jossa turvepaksuus vaihtelee 0,9 - 2,2 metriin, ollen ohutturpeisinta kentän eteläpäässä. Kentän turpeen pintakerros (0-50 cm) on valtaosin hyvin heikosti maatunutta (H3) tupasvillarahkaturvetta. Kentän kasvillisuus on karulle suoalueelle tyypillistä: Rahkasammalia, tupasvillaa, varpuja sekä karpaloa. Hakijan mukaan kentällä olevat ojat ovat matalia ja ainakin osittain umpeenkasvaneita. Ojat tukitaan turpeella ennen alueen käyttöönottoa.

Vesimatkaa pintavalutuskentän reunasta Korteisensalmeen on noin 600 m.

Turvesuon kuntoonpanovaiheessa suurin osa vesistö päästöistä aiheutuu suon peruskuivatuksesta. Kuntoonpano kestää tyypillisesti yhdestä kahteen vuotta, jonka jälkeen alue siirtyy tuotantoon. Kuntoonpanovaiheen päästöt on arvioitu Länsi-Suomen pintavalutuskentällisten (ojitetut) kuntoonpanovaiheen turvesoiden keskimääräisten ominaiskuormitusarvojen avulla (Pöyry Finland Oy 2014). Ruokosuon kuntoonpanovaiheen päästöt (brutto, sisältää luonnonhuuhtouman), ovat vuositasolla arviolta noin 780 kg kiintoainetta, 12 kg fosforia ja 240 kg typpeä. Tuotantovaiheessa Ruokosuon turvetuotantoalueen päästöt ovat vuositasolla 1190 kg kiintoainetta, 16 kg fosforia ja 300 kg typpeä.

Tuotantovaiheen päästöt on arvioitu Länsi-Suomen pintavalutuskentällisten (ojitettujen) turvetuotantoalueiden ominaiskuormitusten avulla (Pöyry Finland Oy 2014). Ruokosuon päästöjen arvioidaan olevan:

	COD_{Mn}	Kok.P	Kok.N	Kiintoaine
	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
Talvi	20	0,03	0,7	3,5
Kevät	30	0,11	1,6	6,3
Kesä	15	0,03	0,5	2,1
Syksy	35	0,06	1,3	3,3

Vuosi (kg/a)	8534	16	306	1190
---------------------	-------------	-----------	------------	-------------

Hankealue ei sijaitse sulfidiriskialueella.

Hakija esittää pintavalutuskentälle turvetuotantoalueen kuntoonpanovuotta seuraavan kolmannen vuoden alusta seuraavia puhdistustehoja (vuosikeskiarvona ilmaistuna) tai enintään seuraavia lähtevän veden pitoisuuksia:

	Puhdistusteho %	Lähtevän veden pitoisuus
Kiintoaine	45	7 mg/l
Kok.P	30	80 µg/l
Kok.N	10	1800 µg/l

Puhdistustehot lasketaan laskeutusaltaan jälkeen ennen pintavalutuskentää ja sen jälkeen määritettyjen pitoisuuksien vuosikeskiarvoista häiriötilanteet mukaan lukien.

Hakija pitää Vaasan hallinto-oikeuden asettamia päästömääräyksiä paitsi perusteiltaan virheellisinä myös mahdottomina noudattaa, koska turvetuotannon ympäristölupahakemusten perusteena käytettävän Pöyry Finland Oy:n vuoden 2014 ominaiskuormitus selvityksen ”Bioenergia Oy, Turvetuotantoalueiden vesistökuormituksen arviointi, Vedenlaatu- ja kuormitustarkastelu vuosien 2008-2012 tarkkailuaineistojen perusteella” metsäojitetulle suoalueelle rakennettavalla pintavalutuskentällä ei ole mahdollista päästä asetettuihin puhdistustehoihin. Myöskään ympäristöhallinnon ohjeen 2/2015 ”Turvetuotannon ympäristönsuojeluohje” mukaan Ruokosuon pintavalutuskentällä ei ole mahdollista päästä asetettuihin puhdistustehoihin. Tilanne on ollut vastaavanlainen hallinto-oikeuden päätöksen antamisajankohtana käytössä olleiden ominaiskuormitus selvityksen ja turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen mukaan.

Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotannossa pölypäästöjen määrään vaikuttaa turpeen kosteus, maatuneisuus, hiukkaskoko, tuulen voimakkuus ja tuotantomenetelmät, joista keräys- ja aumausvaiheet ovat pölyävimpiä.

Melua syntyy työkoneista turvekentillä sekä turpeen kuormauksesta ja liikenteestä, kun turvetta kuljetetaan. Melu muistuttaa maatalouden harjoittamisesta syntyvää melua ja kuormaus- sekä kuljetusmelu vastaa liikennemelua.

Vuosittainen toimitus (15 000 m³) vastaa noin 120 rekan ajosuoritetta. Ympäristöturpeita toimitetaan ympäri vuoden tilausten mukaan. Toimitus tapahtuu työmaatietä ja alueen länsipuolitse kulkevaa yksityistietä seututielle 7091 ja siitä edelleen käyttökohteisiin. Toiminnassa käytettävät traktorit tuodaan työmaalle keväällä ja viedään syksyllä pois. Tuotantokoneet ovat

työmaalla pääosin ympäri vuoden. Kunnostuksessa käytettäviä koneita tuodaan työmaalle keskimäärin 2-3 kertaa tuotantokauden aikana. Lisäksi tuotantokaudella on kevyttä liikennettä ja jossakin määrin muuta raskasta liikennettä.

Varastointi ja jätteet

Alueella käytetään vuosittain noin 13 700 l polttoöljyä, noin 90 l voiteluöljyä ja 20 kg muita voiteluaineita. Polttoaineet säilytetään siirrettävissä säiliöissä paikassa, joka on alustaltaan kantava ja valittu siten, etteivät polttoaineet pääse vahinkotapauksessakaan leviämään vesistöön. Voiteluaineet varastoidaan tukikohdassa niille varatuissa paikoissa.

Tuotannossa syntyy jäteöljyä noin 90 l vuodessa, kiinteää öljyjätettä 15 kg, akkuja 10 kg, sekajätettä 0,5 m³, aumamuovia 0,8 t ja rautaromua 60 kg.

Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätedirektiivin mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Suunnitelman mukaan kannot ja muu puuainne välivarastoidaan tuotantoalueella ja käytetään biopolttoaineena, laskeutusaltaiden lietteet tuotetaan turpeena tai käytetään maisemointiin. Kivet hyödynnetään teiden rakentamisessa ja mineraalimaat ojien kaivuusta hyödynnetään taimikoiden kasvualustana tai pellon pohjamaana ja osin sijoitetaan ojien viereen.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Hakijan arvion mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistus ympäri-vuotisella pintavalutuskentällä on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista. Hakijan arvion mukaan Ruokosuon tuotantotoiminnassa sovelletaan kaikilta osin ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) sekä parasta käytäntöä (BEP).

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Ruokosuo sijaitsee Ähtärin kunnan Valtion metsämaat –nimisessä kylässä noin 15 km Ähtärin kuntakeskuksesta koilliseen. Alue on kokonaan metsäojitettua ja sen seurauksena puustoittunut, kuivahtanut ja luonnontilaltaan selvästi muuttunut.

Asutus ja maankäyttö

Ruokosuon lähialueella on metsää ja metsäojitettua suota, ja ympärivät alueet ovat pääosin metsätalouskäytössä. Ruokosuon länsipuolella noin 500 metrin etäisyydellä sijaitsee yksi asuinkiinteistö ja peltoala. Kiinteistöllä on talousveden lähteenä kaivo, joka on lähdepohjainen. Vuoden 2009 kai-

vokyselyn perusteella kaivo on betonirengaskaivo, mutta sinne pääsevät myös pintavedet.

Lähin vesistö, Ruokosuon itäpuolella sijaitseva Kivijärvi, on noin 350 metrin etäisyydellä ja eteläpuolella Kortteinen noin 800 metrin etäisyydellä.

Hakijan mukaan turvetuotannosta saattaa aiheutua ajoittaista ja lyhytaikaista pölyhaittaa sekä Kivijärvelle että lähimmälle asuinrakennukselle, mutta tuotantoalueen ja järven sekä asuinrakennuksen välissä on puustoista metsää, joka estää pölyn kulkeutumista. Turveaumat sijaitsevat tuotantosuunnitelman mukaan tuotantoalueen länsireunassa, kauimpana Kivijärvestä. Etäisyys aumoista tuotantoalueen länsipuolella olevaan asutukseen on noin 500 metriä.

Tuotantomenetelmien valinnalla pyritään vähentämään tuotannossa syntyvän pölyn määrää.

Meluhaittaa saattaa esiintyä meluisimpien työvaiheiden aikana, mutta hakijan mukaan puusto vaimentaa ääntä niin, että vaikutukset jäävät 100-200 metriin.

Luonto ja suojeluarvot

Ruokosuon suunnitellulla turvetuotantoalueella ja sen lähialueella tehtiin kasvillisuus-, linnusto- ja direktiivilajiselvitys kesällä 2017. Alueella ei esiintynyt suojeltavia tai uhanalaisia luontotyyppisiä. Alue kuuluu Sisä-Suomen vietto- ja rahkakeitaiden alueeseen, ja alue on kokonaan ojitettu ja suotyypit kauttaaltaan alkuperäisestä muuttuneet. Nykyisen kasvillisuuden perusteella suo on ollut tupasvillarämettä ja isovarpurämettä, ja nykyisin mustikka- ja varputurvekangasta. Kasvillisuuden pohjakerroksessa on mm. seinä- ja kerrossammalta, rämekynsisammalta, rämärakasammalta ja jokasuonrahkasammalta sekä paikoin poronjäkälää ja torvijäkälää. Kenttäkerroksessa valtalajeina ovat vaivaiskoivu, suopursu, juolukka, hilla, mustikka, suokukka, vaivero, puolukka ja runsaana tupasvilla.

Alueen itäpuolella noin 60 metrin päässä virtaavan Teeripuron reunat ovat ruohokangaskorpimuuttumaa ja ruohoturvekangasta. Lajistoon kuuluu metsä- ja korpi-imarre, hiirenporras, käenkaali, oravanmarja, suo-orvokki, korpikastikka, metsäalvejuuri, karhunputki, vadelma ja korpirahkasammal. Puron reunametsässä on järeitä kuusia ja koivuja ja jonkin verran lahoppuustoa nuorena maapuuna. Puro on noin 1-1,5 m leveä ja jyrkkäreunainen. Puro vaikuttaa aikanaan peratulta ja alueen metsäojat laskevat siihen suoraan. Hakijan arvion mukaan Teeripuro ja metsä sen ympärillä ei ole luonnontilainen tai sen kaltainen. Hakija on kuuluttamisen jälkeen selvittänyt tuotantoaluesuunnitelmaa, jonka mukaan Teeripuron ja tuotantoalueen välille ei kaiveta erillistä eristeojaa, ja näin voidaan säästää aluetta suojavyöhykkeeksi. Teeripuron ja tuotantoalueen väliin jää noin 50-70 m leveä puustoinen suojavyöhyke. Olemassa olevat metsäojat viettävät Teeripuron suuntaan ja hakija aikoo tukkia metsäojien päitä reunaojan kivi- ja turpeella (turpeella) niiltä osin kuin ojat jäävät reunaojien ulkopuolelle.

Kesän 2017 linnustokartoituksessa selvisi, että hankealueen linnusto on hyvin niukka, ja alueella tavattiin vain 10 lintulajia. Lähiympäristö mukaan lukien alueella tavattiin 27 lintulajia. Lajistoa hallitsivat metsälajit, pajulintu, peippo ja metsäkirvinen. Suolajeista hankealueella tavattiin metsäviklo. Suojelullisesti huomionarvoinen hankealueelta tavattu laji oli hömötiainen (VU) ja alueen pohjoisosassa havaittiin metson talvinen hakomismänty. Teeripuron reunametsän varttunut kuusikko on potentiaalinen elinympäristö useille suojelullisesti huomionarvoisille lajeille, vaikka niitä ei vuoden 2017 linnustokartoituksessa havaittukaan.

Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämän sääksirekisterin mukaan Kivijärven länsiosassa sijaitsevassa Tulussaareissa sijaitsee aktiivinen sääksen pesä. Pesä on ollut käytössä vuosittain, kun rekisteri ulottuu vuoteen 2016. Etäisyys pesästä hankealueen reunaan on lyhimmillään noin 850 metriä.

Ruokosuon turvetuotantoalueella ei ole viitasammakolle sopivia elinympäristöjä, mutta purkuojan alapuolisessa vesistössä tehtiin maastokartoitus viitasammakoiden esiintymisen ja elinympäristöiden selvittämiseksi toukuussa 2017. Purkuojan alapuoleisessa Kortteisensalmessa, noin 600 m:n päässä pintavalutuskentältä, rantavyöhyke koostuu pullosaraisesta luhtanevasta, ja on tyypillistä viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä. Kutuääntelyä havaittiin koko selvitysalueen matkalta. Myös purkuojan kohdalla salmen itärannalla oli noin 50 metriä pitkä ja kapea saraikko, josta myös tehtiin äänihavaintoja. Yksilöitä oli Kortteisensalmen länsirannalla arviolta 10-15 kappaletta ja itärannalla 2-3 kappaletta. Selvityksen mukaan on todennäköistä, että koko Kortteisen alueella sarakkoiset luhtanevarannat toimivat lajin lisääntymiselinympäristönä ja laji on alueella yleinen.

Hakijan arvion mukaan, mikäli turvetuotantoalueen purkuojan kautta pääsee suuria määriä humus- ja kiintoainespitoisia vesiä, lisääntyy purkuojan alapuolisten vesistöjen liettyminen jonkin verran. Normaalisti toimivan pintavalutuskentän puhdistetut kuivatusvedet eivät vaaranna viitasammakon elinolosuhteita ja -ympäristöjä purkuvesistössä.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien esiintymisestä Ruokosuon hankealueella tehdyn selvityksen mukaan turvetuotantoalueella saattaa olla lieviä viitasammakon elinalueelle kohdistuvia vaikutuksia Kortteisenjärvellä. Muista luontodirektiivin liitteen IV lajeista saukko, sirolampikorento, lummelampikorento ja jättisukeltaja voivat mahdollisesti esiintyä hankealueella tai hankkeen vaikutusalueella. Selvitysalueella ei kuitenkaan sijaitse monien lajien tarvitsemia lampia, järviä tai puroja, vaan lähimmät mahdolliset lisääntymisalueet sijaitsevat Kortteisensalmessa ja Kortteisessa. Muiden luontodirektiivien lajien esiintymistä selvitysalueella voidaan pitää erittäin epätodennäköisenä.

Pohjavesialueet ja lähteet

Hankealueen länsipuolella noin 360 metrin päässä sijaitsee lähde, joka on rengastettu ja talousvesikäytössä.

Lähin pohjavesialue (Rämälä 1098908) sijaitsee noin 3,3 km Ruokosuon eteläpuolella. Hakijan mukaan turvetuotannolla ei ole vaikutusta pohjavesialueeseen.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Ruokosuon tuotantoalue sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueen (35) Ähtärin ja Pihlajaveden reittien Niemisjoen valuma-alueen (35.47) Kortteisen Kivijärven alueella (35.473). Vedet johdetaan laskuojalla Kortteisensalmeen ja edelleen pitkin reittiä Kortteinen-Kortteisenjoki-Pemu-Niemisvesi-Niemisjoki. Matkaa tuoantoalueelta Kortteisensalmeen on noin 600 m ja Niemisveteen noin 6 km.

Kortteisensalmen ja Kortteisen luusuan virtaamat ovat SYKEN vesistömallijärjestelmän mukaan (2016):

	Koko vuosi m ³ /s	joulu-maaliskuu m ³ /s	kesä-syyskuu m ³ /s
Kortteinen Ruokosuon laskuojan kohta (F~166 km²)			
MQ	1,79	1,02	1,05
MNQ	0,19	0,30	0,27
MHQ	20,22	4,45	3,99
Kortteisen-Kivijärven alaosa (Kortteisen luusua) (F~175,5 km²)			
MQ	1,89	1,08	1,11
MNQ	0,21	0,32	0,29
MHQ	21,38	4,70	4,22

Kortteinen on matala (suurin syvyys 1 m) ja pieni järvi, pinta-alaltaan 108 ha. Kortteisen yläpuolisesta Kivijärvestä ja Kortteisen luusuasta on tarkkailutuloksia. Lisäksi ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmässä on Kortteisen veden laatutieto syyskuulta 2014 (näytesyvyys 0,1 m). Veden kokonaisfosforipitoisuus on tällöin ollut 31 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuus 690 µg/l.

Kortteisen luusuassa vesi on ollut selvästi hapanta, ravinne- ja rautapitoista ja kemiallisen hapenkulutuksen arvo on ollut koholla. Kortteisen luusuan vedessä on ollut keskimäärin enemmän fosforia kuin Kivijärvessä. Kivijärven keskimääräinen vedenlaatu on vuosina 2006-2016 ollut (n = 13) kokonaisfosforin osalta 28 µg/l (vaihteluväli 15-36 µg/l), kokonaistypen osalta 728 µg/l (590-890 µg/l), kiintoaineen osalta 2,6 mg/l (<1-5,5 mg/l), veden värin osalta 292 mg Pt/l ja rautapitoisuuden 1 673 µg/l. Kivijärven a-klorofyllipitoisuus on ollut reheville vesille tyypillisellä tasolla. Ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmän mukaan Kivijärven veden a-klorofyllipitoisuus on vuosina 2015–2017 ollut 9,2–11 µg/l (n=3). Kivijärven alusveden happitilanne on ollut keskimäärin välttävä, esimerkiksi maaliskuussa 2017 pitoisuus on ollut 3,9 mg O₂/l.

Kortteisen luusuassa keskimääräinen vedenlaatu on vuosina 2014-2016 ollut (n = 9) kokonaisfosforin osalta 31 µg/l (vaihteluväli 20-61 µg/l), kokonaistypen osalta 647 µg/l (490-990 µg/l), kiintoaineen osalta 7,3 mg/l (<5-33 mg/l), veden värin osalta 267 mg Pt/l ja rautapitoisuuden 1488 µg/l.

Kivijärvestä on otettu kasviplanktonnäytteet vuosina 2014 ja 2015. Kasviplanktonin biomassassa on molempina vuosina viitannut lievään rehevyyteen. Kasviplanktonnäytteistä lasketut ekologisen tilan tunnusluvut ovat viitanneet hyvään-erinomaiseen ekologiseen tilaan.

Niemisveden kasviplankton- ja pohjaeläinyhteisöjä on tutkittu 2010-luvulla. Kasviplanktonin biomassassa on vuosina 2012, 2014 ja 2015 ilmentänyt rehevää tai alkavaa rehevöitymisen tilaa, mutta kasviplanktonnäytteistä lasketut ekologisen tilan tunnusluvut ovat viitanneet pääosin hyvään-erinomaiseen ekologiseen tilaan. Myös Niemisveden syvänpohjaeläinnäytteistä laskettu syvänpohjaeläinindeksi vuodelta 2012 on viitannut erinomaiseen ekologiseen tilaan.

Kortteisen-Kivijärven valuma-alueella on muita turvetuotantoalueita yhteensä 75,4 ha. Niemisjoen valuma-alueella (35,47) on yhteensä 526,4 ha turvetuotantoalueita (vuoden 2015 pinta-ala, jossa Ruokosuo mukana), mikä on noin 1,8 % valuma-alueesta.

Kalasto ja kalastus

Kortteisen-Kivijärven valuma-alueen turvetuotantoalueiden kalataloudellisessa yhteistarkkailussa on mm. verkkokoekalastettu Kivijärvellä ja tehty kalastustiedusteluja. Vuoden 2015 koekalastusten perusteella Kivijärven kalasto on niukka: Kokonaissaalis oli vain 75 g/verkko. Saaliin biomassasta 92 % oli ahventa, ja lisäksi saatiin kuhaa ja kiiskeä. Vuonna 2011 saaliiksi saatiin lisäksi särkeä ja lahnaa. Kivijärveen on istutettu pieniä määriä kuhaa.

Vuonna 2015 kalastustiedusteluun vastasi 17 taloutta, jotka kalastivat pääasiassa verkoin, katiskalla ja heittovavalla. Yhteenlaskettu saalis oli noin 700 kg, ja pääsaalislajeina olivat hauki ja ahven. Lisäksi saaliiksi saatiin kuhaa (n. 94 kg) ja lahnaa (64 kg) ja jonkin verran madetta sekä särkeä. Kalastustiedustelun vastausprosentin (69 %) perusteella kalastajien ja saaliin kokonaismäärä olisi todellisuudessa kolmanneksen suurempi. Kalastustiedustelussa eniten kalastusta haittaaviksi tekijöiksi mainittiin pyydysten likaantuminen, turvetuotannon vesistövaikutukset ja arvokalojen vähyys.

Hakijan arvion mukaan Ruokosuon turvetuotannon ravinne- ja kiintoainekuormituksen kalataloudelliset haitat ilmenevät Kortteinen-järvessä lähinnä erilaisina kalastukseen ja kalojen käyttökelpoisuuteen liittyvinä haittoina, kuten veden tummuutena, pyydysten likaantumisenä, kalojen makuvirheinä ja pohjan liettymisenä. Hakijan mukaan näitä haittoja on esiintynyt järvellä jo pitkään, mutta Ruokosuon kuormitus kuitenkin vähäiseltä osaltaan vahvistaa niitä. Käytännössä Ruokosuon turvetuotantoalueen vaikutuksia

ei voida eritellä maa- ja metsätalouden, asutuksen ja muun turvetuotannon saman suuntaisesti vaikuttavista tekijöistä.

Vesistön käyttö

Kortteisen ympärillä on vakinaista asutusta ja loma-asuntoja ja vesistöllä on virkistyskäyttömerkitystä. Kortteisen virkistyskäyttönä on mm. kalastus, veneily ja uinti.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Turvetuotannon vaikutukset voivat liittyä ravinnepitoisuuksiin, veden tummuuteen ja kiintoaineesta johtuvaan liettymiseen. Hakemuksessa on esitetty arvio Ruokosuon kunnostusvaiheen ja tuotantovaiheen aiheuttamista pitoisuusvaikutuksista Kortteisensalmessa ja Kortteisen luusuassa. Arviot perustuvat ominaiskuormituslaskelmiin (Pöyry 2014) sekä Länsi-Suomen turvetuotantoalueiden keskivalumaan 16 l/s km².

Arvio Ruokosuon kunnostusvaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisensalmessa (Ruokosuon laskuojan kohta)					
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)	COD _{Mn} mg/l
MQ	1,79	0,22	4,3	0,01	0,21
MHQ	20,2	0,02	0,4	0,00	0,02
Arvio Ruokosuon (34 ha) tuotantovaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisensalmessa					
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)	COD _{Mn} mg/l
MQ	1,79	0,28	5,4	0,02	0,15
MHQ	20,22	0,02	0,5	0,00	0,01

Arvio Ruokosuon kunnostusvaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisen luusuassa (Kortteisen-Kivijärven alaosa)					
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)	COD _{Mn} mg/l
MQ	1,89	0,21	4,1	0,01	0,20
MHQ	21,4	0,02	0,4	0,00	0,02
Arvio Ruokosuon (34 ha) tuotantovaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisen luusuassa					
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)	COD _{Mn} mg/l
MQ	1,89	0,26	5,1	0,02	0,14
MHQ	21,4	0,02	0,5	0,00	0,01

Hakemuksessa on myös arvio pitoisuusvaikutuksista alapuolisissa vesistöissä hakijan esittämien pintavalutuskentän enimmäispitoisuusrajojen mukaisesti laskettuna.

Arvio Ruokosuon tuotantovaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisensalmessa				
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)
MQ	1,79	0,27	5,5	0,02
MHQ	21,4	0,02	0,4	0,00

Arvio Ruokosuon tuotantovaiheen aiheuttamista pitoisuuslisäyksistä Kortteisen luusuassa				
Virtaamatilanne	MQ m ³ /s	Kok. P (µg/l)	Kok. N (µg/l)	kiintoaine (mg/l)
MQ	1,89	0,26	5,2	0,02
MHQ	21,4	0,02	0,5	0,00

Hakijan arvion mukaan turvetuotantoalueiden yhteisvaikutus näkyy Kortteisen-Kivijärven alueen alaosalla niin, että bruttopäästöt kohottavat vesistön kokonaistyyppipitoisuutta noin 13 µg/l, ja Niemisjoen valuma-alueen alaosalla bruttopäästöt kohottavat kokonaistyyppipitoisuutta 28 µg/l, kokonaisfosforipitoisuutta 0,2 µg/l ja kiintoainepitoisuutta 0,01 mg/l, mikä on noin 4 % Niemisveden vuosien 2006-2014 keskimääräisestä pitoisuustasosta.

Vesienhoitosuunnitelma

Ruokosuon purkuvesistöt kuuluvat Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen Ähtärin ja Pihlajaveden reitin toimenpideohjelmassa-alueeseen. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila ja estää erinomaisiksi tai hyviksi arvioitujen vesien tilan heikkeneminen. Ähtärinreitin järvien keskeisimpänä ongelmana on hajakuormituksen aiheuttama rehevöityminen, metsäojitusten ja turvetuotannon aiheuttama kiintoainekuormitus ja vedenpinnan säännöstely. Jotta vesien hyvä tila voidaan saavuttaa ja turvata, tulee ravinne- ja kiintoainekuormitusta pienentää ja kalojen vaellusmahdollisuuksia parantaa. Ravinteiden osalta vähennystarve on noin 10 %.

Toimenpideohjelmassa uusille turvetuotantoalueille suositellaan vesienkäsittelymenetelmiksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja ympäristön kannalta parasta käytäntöä. Herkimpien vesistöjen osalta BAT-tason puhdistusmenetelmät eivät kuitenkaan välttämättä ole riittäviä. Uusille tuotantoalueille suositellaan ympärivuotista pintavalutuskenttää tai ympärivuotista kemikalointia tai näiden yhdistelmää. Turvetuotanto ei saa huonontaa vaikutusalueen vesien tilaa eikä vaarantaa hyvän tilan saavuttamista niissä.

Kivijärven, Kortteisen ja Niemisveden ekologinen tila on hyvä. Matalat Kivijärvi ja Kortteinen ovat haavoittuvassa asemassa. Suurin ongelma on valuma-alueelta järviin tuleva humus ja orgaanisen kiintoaineen kuormitus, joka saattaa mataloittaa järviä, liettää pohjia ja muuttaa veden väriä ja altistaa järviä rehevöitymiskehitykselle. Tavoitteena on pitää ravinnepitoisuuksia korkeintaan nykytasolla ja seurata humuspitoisuuksia.

Kivijärven ja Kortteisen välillä oleva Kortteisensalmi sekä Kortteisen ja Niemisveden välillä oleva Kortteisenjoki, kuten myös Niemisveden alapuolinen Niemisjoki, kuuluvat vesimuodostumaan Niemisjoki. Niemisjoella on tehty kalataloudellisia kunnostuksia. Joki on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Ravinnepitoisuudet ovat hieman luontaista korkeammat ja toimenpideohjelman mukaan joen hyvän tilan voidaan katsoa alustavasti olevan uhattuna. Ravinnepitoisuuksien lisäksi uhkana veden laadulle ja ekologiselle tilalle on humus ja (orgaaninen) kiintoaine. Tavoitteena on ravinne-, kiintoaine- ja humuspitoisuuksien vähentäminen.

Hakijan mukaan Ruokosuolla toimitaan vesienhoidon tavoitteiden mukaisesti, kun tuotantoalueen vedet käsitellään ympärivuotisesti pintavalutus-kentällä.

Hakija on arvioinut, että Ruokosuon turvetuotannon aiheuttama pitoisuusli-säys ei muuta Kortteisen fysikaalis-kemiallista tilaa typen eikä fosforin osal-ta.

Ympäristöriskit

Poikkeustilanteisiin on varauduttu tuotantoalueella sekä kouluttamalla hen-kilöstöä. Työmaalla on vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja ni-metty paloturvallisuusorganisaatio. Tuotantoalueella on sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö.

Häiriötilanteissa noudatetaan hakijan ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalla on ympäristövahinkovakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija esittää, että Ruokosuon tuotantoalueen käyttö-, päästö- ja vesistö-tarkkailua tehdään osana Läntisen Suomen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaa v.2014-2018 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella.

Ruokosuolla tehtäisiin kuntoonpanovaiheen aikana päästötarkkailua seu-raavasti:

- kesä-lokakuussa 1 kerta/2 viikkoa
- kevättulvan aikana 1 kerta/ viikko
- marras-huhtikuussa 1 kerta/ kk

Näytteistä analysoidaan kiintoaine, happea kuluttavien orgaanisten yhdis-teiden määrä (COD_{Mn}), kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi se-kä pH.

Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti.

Tuotantovaiheen aikana päästötarkkailua tehtäisiin lupapäätöksen lainvoi-maiseksi tultua kahden vuoden ajan ja sen jälkeen joka kolmas vuosi.

Vesistötarkkailua tehtäisiin Kivijärvestä (ETRS-TM35FIN 6948376-365443) ja Kortteisen luusuassa (ETRS-TM35FIN 6945727-363624). Näyt-teet otetaan kahdesti vuodessa, helmikuun puolivälistä huhtikuun puolivä-liin ja heinä-elokuussa tuotannon alettua kahden vuoden ajan, sekä pääs-tötarkkailuvuosina. Näytteistä analysoidaan lämpötila, näkösyvyys, happi-pitoisuus ja kylläisyysprosentti, kiintoaine, sameus, pH, väri, COD_{Mn} , koko-naisfosfori, kokonaistyyppi, rauta ja sähkönjohtokyky, sekä kesäaikaan li-säksi fosfaattifosfori, nitraatti-nitriittityppi, ammoniumtyppi, sekä a-klorofylli.

Kalataloudellista tarkkailua ehdotetaan tehtäväksi kalataloustiedusteluin, verkkokalastuksin sekä sähkökalastuksin. Verkkokalastusta tehdään Ruokosuon yläpuolisista Kivijärvestä, Iso-Koirajärvestä sekä Ulvotuisesta. Kivijärvestä kalastetaan 15 vvrk neljän vuoden välein. Sähkökalastuksia tehdään Kivijärveen laskevista Hirvijoki-Haarajoesta, Maintaisenjoesta ja Tyystänjoesta kolmen vuoden välein. Kalastustiedustelu tehdään alueella asuville, kiinteistön omistajille tai kalastusluvan alueelle ostaneille kirjeitse noin viiden vuoden välein.

Hakija esittää, että Ruokosuon tuotantoalueen pöly- ja meluvaikutuksia tarkkailtaisiin aistinvaraisin havainnoin lähettämällä lähellä sijaitseville asuinkiinteistöjen omistajille vuosittain ennen tuotantokauden alkua ohjeet mahdollisten pöly- ja meluhaittojen ilmoittamiseksi. Tarvittaessa pöly- ja meluvaikutuksia selvitetään mittaamalla hakemuksen liitteenä olevan, Ete-lä-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymän ohjelman mukaisesti.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Hakija esittää uuden ympäristöluvan kalatalousmaksuksi 220 euroa vuodessa.

Korvaukset

Hakijan mukaan Ruokosuon kuormituksen vesistö- ja kalataloudelliset vaikutukset arvioidaan sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu korvattavaa vahinkoa. Ruokosuon vesistöön johtuvan kuormituksen vaikutukset rantakiinteistöjen vesistösidonnaiselle käytölle arvioidaan sen tasoisiksi, että kiinteistökohtaisesti korvattavaa haittaa ei aiheudu.

Toiminnan aloittamisluvan perustelut

Hakijalla on tarve toiminnan aloittamiseen, koska käytössä olevista turvevaroista on nykyisellään puutetta ja turpeen kysyntä käyttökohteessa on pysyvää. Ruokosuon turvetuotannolle on haettu ympäristölupaa jo aikaisemmin ja saman suunnitelman mukaisena myönnetty aiempi ympäristölupa on lainvoimaistunut KHO:n antamalla päätöksellä 21.6.2012. Toimintaa ei ole voimassa olevassa ympäristöluvassa asetettujen liian tiukkojen, noudattamattamahdollisuuksien ulkopuolella olevien päästömääräyksien vuoksi voitu käynnistää. Hakijan käsityksen mukaan vaikutusalueen olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta huonompaan. Näin ollen ympäristöluvan täytäntöönpanoa koskeva määräys ei voi tehdä mahdollista muutoksenhakua hyödyttömäksi. Hakija esittää vakuudeksi viiden tuhannen (5000) euron vakuutta, joka voidaan asettaa omavelkaisena takauksena.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 2.5.2017 turpeen kuljetusreittiä, vesien käsittelyä ja vesien käsittelyn tehostamista sekä asianosaisia koskevilla tiedoilla ja 30.6.2017 hankealueen luontoselvityksiä koskevilla tiedoilla.

Hakija on kuuluttamisen jälkeen täydentänyt hakemustaan 20.12.2017 tuotantosuunnitelma- ja pintavalutuskenttäpiirroksia sekä huoltotien sijaintia koskevilla tiedoilla. Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Ähtärin kaupungissa 2.10.-1.11.2017 sekä erityistiedoksi antona asianosaisille. Kuulutus ja hakemuksen tiivistelmä sekä keskeisimmät hakemusasiakirjat on julkaistu internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa ja kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 4.10.2017 Ähtärinjärven Uutisuutta- ja Suomenselän Sanomat nimisissä sanomalehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Ähtärin kunnalta sekä Ähtärin kunnan ympäristönsuojelu- ja terveysuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

- 1) **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut launnossaan että, hankkeelle ei esitetystä muodossa tule myöntää lupaa. ELY-keskus on lisäksi huomauttanut, että Ruokosuo on ongelmallinen hanke sekä vesienhoidon että vesistön luonnonarvojen kannalta. Tuotantoalue on uusi ja sen sijainti on vesistöjen kannalta hyvin epäedullinen. Vaikutusalueen vesistöt Kortteenen, Kivijärvi ja Niemisvesi-Pemu, itse asiassa koko Niemisjoen vesistö on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Hyvän tilan säilyttämiseksi on välttämätöntä, että kuormitusta ei lisätä. Vaikka Ruokosuo on pieni suhteessa valuma-alueeseen, on alueella yhteisvaikutusta muiden vesistöalueen turvetuotantoalueiden kanssa. Toteutuessaan hanke lisääisi alapuolisen vesistön kuormitusta ja vaarantaisi näin sen hyvän tilan. Alueen vedet ovat melko vähäravinteisia, minkä vuoksi ne ovat herkkiä kuormituksen kasvuille. Kuormituksen kasvu lisääkin riskiä näkyviin muutoksiin sekä veden laadussa, eliöstössä että koko ekosysteemissä. Vesienhoitosuunnitelmassa on todettu, että kuormitukselle herkillä alueella paras käytettävissä oleva tekniikka vesiensuojelussa ei välttämättä ole riittävää. Niemisjokea voidaan pitää tällaisena alueena. Hakija on myös itse todennut, että aieman luvan vaatimukseen ei esitetyllä tekniikalla päästä. Mikäli jo lähtökohdaisesti oletetaan, että vesiensuojelullisesti perusteltuja tavoitteita ei voida saavuttaa, ei hankkeelle tule myöntää lupaa. Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, on puhdistusvaatimusten oltava tiukemmat kuin, mitä ojitetuilla pintavalutuskentillä *keskimäärin* voidaan saavuttaa.

Puhdistustehon/lähtevän veden laadulle on asetettava selvät vaatimukset,

joita on tarkkailtava. Mikäli vaatimuksiin ei päästä joko keskiarvioina tai runsaiden sateiden tai tulvan aikana, on hakijan selvittävät syyt sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin vesiensuojelun tehostamiseksi. Luvassa on määrättävä toiminnasta myös siten, että myös humus- ja rautakuormitus pystytään minimoimaan. Asia on erittäin tärkeä, sillä kyseessä on arvokas vesistökonaisuus, jonka tilaa ei saa vaarantaa.

Vesistöalue ja vesistön tila

Ruokosuo sijaitsee Kokemäenjoen (valuma-alue 35) vesistön Niemisjoen (VA 35.47, 285 km²) Kortteisen-Kivijärven (VA 35.474, 175 km²) valuma-alueella. Suunnitellun tuotantoalueen kuivatusvedet laskevat metsäojaa pitkin Kortteisensalmeen ja edelleen Kortteiseen ja täältä Kortteisenjokea pitkin Niemisveteen, joka on Niemisjoen vesistön suurin järvi. Ruokosuo sijaitsee lähellä vesistöjä. Purkuojaa pitkin Kortteisensalmeen on n. 600 m ja suon itäpuolella n. 300 m päässä sijaitsee Kivijärvi. Lisäksi suunniteltu alue lähes rajoittuu Kivijärveen laskevaan Teeripuroon. Niemisjoen valuma-alueella on runsaasti ojitettua suota ja metsätalouskäytössä olevaa metsää. Alueella on hyvin vähän vakituista asutusta. Ruokosuo käsittää 0,2 % yläpuolisesta Kortteisen-Kivijärven valuma-alueesta. Kokonaisuudessaan Niemisjoen valuma-alueen turvetuotantoalueita on 526 ha ja näiden osuus valuma-alueesta on 1,8 %. Osuutta voidaan pitää varsin suurena Niemisjoen ja Niemisvesi-Pemun luonnon-, kalatalous- ja virkistyskäyttöarvo huomioiden.

Kortteinen on pieni (108 ha) ja matala järvi. Kortteisen ja Kortteisenjoen vesi on tummaa ja kohtuullisen vähäravinteista humusvettä. Kortteisen vedenlaatu määräytyy Kortteisensalmen kautta järveen laskevan Kivijärven (436 ha) vedenlaadun perusteella. Kivijärvi on matala ja varsin erämainen järvi. Järven vesi on tummaa ja hapanta humusvettä. Ravinnepitoisuudet ovat kuitenkin järvityypille melko alhaiset ja ovat myös hivenen laskeneet 2000-luvun kuluessa. Myös rauta- ja humuspitoisuudet ovat laskeneet, väriarvot sen sijaan ovat hieman nousseet. Sekä Kivijärvellä että Kortteisella on kuitenkin havaittu verkkojen limoittumisen lisääntymistä, mikä saattaa kieliä alkavasta rehevöitymisestä tai humuspitoisuuden lisääntymisestä. Suunnitellun tuotantoalueen itärajalla virtaava Teeripuro on erittäin tummavetinen ja rautapitoinen vesi, joka kuormittaa alapuolista Kivijärveä. Ruokosuo vesiä ei johdeta Teeripuroon, sen sijaan sitä kuormittaa yläpuolinen Vapo Oy:n Sarasuon turvetuotantoalue. Teeripuron alapuolisen Kortteisenjoen vesi onkin ravinteikkaampaa ja tummempaa kuin yläpuolisen Kivijärven. Kortteisenjoen alapuolinen Niemisvesi-Pemu on vesistöalueen suurin järvi (14 km²). Niemisveden vesi on melko vähäravinteista ja humuksen ruskeaksi värjäämää. Selviä kehityssuuntia ei ole havaittu, lukuun ottamatta väriarvoja, jotka vaikuttavat kasvaneen.

Kuormitus

Turvetuotannolle on kansallisissa ohjelmissa ja vesienhoidon toimenpideohjelmissa esitetty kansallisia ja valuma-aluekohtaisia kuormituksen vähentämistavoitteita. Voimassa olevan Etelä- Pohjanmaan maakuntakaavaan mukaan Niemisjoki kuuluu alueeseen, jossa turvetuotannon aiheuttama kuormituksen kasvu ei saa vaarantaa luonnonarvoja. Tavoitteet on tarkoitus

toteuttaa mm. parantamalla vanhojen tuotantoalueiden vesiensuojelua aina kun lupia uusitaan tai tarkistetaan. Tavoitteina on myös ohjata tuotantoa jo olemassa oleville alueille, näiden yhteyteen tai jo ojitetuille soille. Ruokosuo on uusi ojitetulle suolle suunniteltu tuotantoalue. Vesistöalueen kuormitus tulisi alueen käyttöönnoton myötä kasvamaan.

Ruokosuo kuormitusarviot perustuvat ominaiskuormituskertoimiin (Pöyry 2014). Verrattaessa kuormitusarvioita suon nykytilaan kuntoonpanovaihe nostaisi kuormituksen 2-3 kertaiseksi vedenlaatumuuttajasta riippuen. Tuotantovaiheessa kuormitus olisi vastaavasti n. 1,5-3-kertaista nykytilaan verrattuna.

Hakija on esittänyt puhdistustavoitteiden laskemista verrattuna aiemmin hyväksytyyn ympäristölupaan. Perusteluiksi hakija on esittänyt sen, että aiemman luvan vaatimuksiin ei ole alueella mahdollista päästä. Kyseessä on latvavesistö, joka on varsin hyvässä tilassa, mutta on toisaalta herkkä kuormituksen kasvulle. Puhdistustavoitteiden ja -määräysten pitääkin olla vesiensuojelullisesti perusteltuja, ei vain sellaisia, joihin esitetyllä menetelmällä keskimäärin päästään. Puhdistusvaatimusten onkin oltava esitettyjä tiukemmat. Mikäli tavoitteisiin ei arvioida päästävän, on vesiensuojelua joko tehostettava tai hakemus hylättävä.

Lähin asutus sijaitsee Ruokosuo länsipuolella n. 500 m etäisyydellä. Kortteinen, Kortteisensalmi, Kivijärvi ja Teeripuro sijaitsevat alueen lähituntumassa. Pölyhaitat ovat mahdollisia huolimatta tuotantoalueen ja järvien välisistä metsäkaistaleista. Teeripuro rajoittuu suunniteltuun alueeseen, minkä vuoksi puro kärsii varmimmin pölykuormituksesta. Pölykuormituksen määrää on vaikea arvioida, mutta tämä ei ole kuitenkaan kuormituslaskuissa mukana. Alueen vesistöt ovat varsin vähäravinteisia ja tämän vuoksi kuormitukselle herkkiä. Mikäli hanke saa luvan, on pölyhaitat pystyttävä minimoimaan.

Vesistövaikutus

Ruokosuo suunnitellun tuotantoalueen vesistövaikutuksia on arvioitu alapuolisissa vesistöissä. Pitoisuuksien kasvu on arvioitu melko pieneksi, mikä selittyy alueen pienellä (0,2 %) osuudella valuma-alueesta. Hakemuksessa on arvioitu myös vesistöalueella sijaitsevien turvetuotantoalueiden kuormituksen yhteisvaikutusta Niemisjoen vesistössä. Tällä on jo tuntuvampi vaikutus. Vedenlaatumuuttajakohtaisesti pitoisuuksien kasvu tarkoittaisi Niemisjoessa n. 5-10 % kasvua luontaisiin taustapitoisuuksiin verrattuna. Turvetuotannon kuormitus on merkittävässä asemassa alueella, jossa esimerkiksi maatalouden ja asutuksen kuormitus on hyvin vähäistä ja veden laatu suhteellisen hyvää. Tämä korostaa humus- ja orgaanisen kiintoainekuormituksen vähentämisen tärkeyttä.

Vesienhoito

Vaikutusalueen vesistöistä Kivijärvi, Kortteinen, Niemisvesi-Pemu ja Niemisjoki ovat kaikki toisella vesienhoitokaudella luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Ruokosuo alapuoleinen Kortteinen on tyypiltään matala runsasumuksinen järvi ja se on paineperusteisen asiantuntija-arvion perusteella luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Myöhemmin otetut vesinäytteet

tukevat arviota.

Alapuolinen Niemisvesi-Pemu luetaan runsashumuksisiin (syviin) järviin. Myös Niemisvesi on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Vedenlaatumuuttajat ja erilaiset biologiset laatutekijät ilmentävät hyvää tai jopa erinomaista tilaa. Järven kalasto on myös varsin monipuolinen ja järvessä esiintyy humusjärville tyypillisten kalojen lisäksi kuhaa, muikkua ja siikaa. Niemisveden sekä myös Kivijärven kasviplanktonlajisto ilmentää hyvää tai erinomaista tilaa, joskin myös rehevöitymisen merkkejä on nähtävissä.

Suunnitellun alueen kuivatusvesiä ei johdeta Kivijärveen, mutta järven voidaan katsoa mm. pölyvaikutusten vuoksi kuuluvan vaikutusalueeseen. Mataliin runsashumuksisiin järviin kuuluvan Kivijärven vedenlaatu ja biologiset laatutekijät (klorofyllipitoisuus) ilmentävät hyvää tilaa. Viime vuosina ravinne-, klorofylli- ja mm. rautapitoisuudet ovat jopa hieman laskeneet. Järven kalasto on happamille karuhkoille humusjärville tyypillisesti haukiahvenvaltaista ja koekalastusten perusteella varsin vähäistä. Happamille vesille tyypillisesti särkikaloiden osuus kalastossa on pieni.

Kaikkien vaikutusalueen vesistöjen kemiallisen tilan on arvioitu olevan hyvää huonompi kaloihin kertyvän elohopean kaukokulkeumaan ja luonnonolosuhteisiin liittyvien riskien perusteella. Soinen valuma-alue ja vesien korkea humuspitoisuus lisäävät todennäköisyyttä kalojen kohonneista elohopeapitoisuuksia. Vesien tummumisilmion on Suomessa havaittu lisänneen kalojen elohopeapitoisuutta karuissa latvavesissä 1990-luvun lopulta lähtien. Mitattua tietoa elohopeapitoisuuksista ei kuitenkaan ole.

Kortteinen, Niemisvesi ja Kivijärvi ovat ekologisen tilan osalta tavoitetilassa. Vesienhoidon Ähtärin ja Pihlajanveden reitin toimenpideohjelman (Koivisto ym. 2016) mukaan hyvän tilan ylläpitäminen edellyttää sitä, että kuormitusta ei lisätä vaan, että sitä tulisi vähentää esimerkiksi fosforin osalta n. 10 %. Alueen vedet ovat haavoittuvia ravinteiden ja orgaanisen aineksen kuormitukselle. Kemiallisen tilan osalta hyvän tilan tavoite on vuodessa 2027.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelmassa (Westberg ym. 2014) on todettu, että paras käytettävissä oleva tekniikka (BAT) turvetuotannossa ei välttämättä riitä vesiensuojeluun herkkien vesistöjen valuma-alueella. Niemisjoen vesistön voidaan katsoa olevan tällainen.

Vesienkäsittelyrakenteet

Ympäristölupahakemuksen mukaan tuotantoalueen kuivatusvedet on tarkoitus käsitellä sarkaojarakenteilla, laskeutusaltaalla sekä ympärivuotisesti pintavalutus kentällä, joka perustetaan ojitetulle suoalueelle. Hakemuksen mukaan suunnitellun pintavalutus kentän pinta-ala on 2,2 ha ja pintavalutus kentän valuma-alue 35 ha, jolloin pintavalutus kentän pinta-ala on 6,3 % valuma-alueestaan ja täyttää näin ollen ojitetun pintavalutus kentän ohjeistuksen mukaisen pinta-alavaatimuksen (5 % valuma-alueesta). Hake musasiakirjoista pintavalutus kentän todellinen valuma-ala jää kuitenkin epäselväksi. Tuotantosuunnitelmakartasta jää epäselväksi, onko tuotantoalueen itäreuna eristysojitettu, ja näin ollen pintavalutus kentän valuma-alueen pinta-ala on mahdollista tulkita ilmoitettua suuremmaksi. Lisäksi las-

keutusaltaan valuma-alueeksi on hakemusasiakirjoissa ilmoitettu pintavalutuslentän valuma-alueesta poiketen 38,5 ha. Pintavalutuslentän valuma-alueen määrittämiseksi ja pintavalutuslentän pinta-alan riittävän mitoituksen varmistamiseksi tulee tuotantoalue kokonaisuudessaan eristää tuotantoalueen ulkopuolisista valumavesistä eristysojin.

Tuotantosuunnitelmapartassa ja pintavalutuslentän suunnitelmapartassa mittapato ja laskuoja on esitetty hakemuksesta ja liitteessä 9 esitetystä laskuojasta poiketen siten, että laskuoja johtaa Kivijärven suuntaan. Lisäksi tuotantoalueen itäreunan epäselvästä eristysojituksesta johtuen tuotantosuunnitelmapartan mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien yhteys Teeripuroon on mahdollinen. Tuotantoalueen kuivatusvedet tulee johtaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti metsäojaa pitkin Kortteisensalmeen, ja kuivatusvesien yhteys Teeripuroon tulee estää.

Hakemuksen täydennyksessä toimitetun laskeutusaltaan mitoitussuunnitelman mukaan laskeutusaltaan mitoitus on laskettu hakemuksessa toimitetusta laskeutusaltaan mitoitussuunnitelmasta poiketen ohjearvoa pienemmällä mitoitusvalumalla. Laskeutusaltaan mitoituksessa tulee käyttää mitoitusvalumaa 300 l/s/km². Hakemuksen ja tuotantosuunnitelman mukaan tuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteisiin ei kuulu laskeutusaltaan yläpuolelle sijoitettavaa virtaamansäätöpatoa. Virtaamansäätöpato kuuluu perustason vesienkäsittelyrakenteisiin, ja se on tarpeellinen tasaamaan suuria virtaamia mm. poikkeusolosuhteiden aikana.

Suunnitellun pintavalutuslentän alueella olevat ojat ovat suunnitelman mukaan veden virtaussuunnan mukaiset. Hakemuksen mukaan pintavalutuslentän ojat tukitaan turpeella ennen alueen käyttöönottoa. Fosforin huuhtoutumistodennäköisyydestä tehdyn selvityksen mukaan pintaturpeen fosforipitoisuus on kolmessa neljästä näytteenottopisteestä alle suositellun enimmäisrajan. Fosforia sitovien metallien pitoisuuksien ja fosforin välinen suhde on selvityksen perusteella suositeltua matalampi. Selvityksessä esitetyn näkemyksen mukaan riskiä fosforin huuhtoutumiselle ei ole. Hakijan mukaan Ruokosuon ympäristössä ei ole ojittamatonta suota, jota voitaisiin hankkia ja käyttää pintavalutustarkoitukseen. Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen mukaan ojitetun pintavalutuslentän toiminta on tutkimustulosten perusteella epävarmempaa kuin ojittamattoman pintavalutuslentän oikovirtausten vuoksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hakijan olisi tullut esittää ensisijaisesti suunnitelma pintavalutuslentän sijoittamiseksi ojittamattomalle suoalueelle.

Vaasan hallinto-oikeuden 9.3.2011 antaman, Ruokosuon edellistä ympäristölupapäätöstä koskevan päätöksen mukaan pintavalutuslentän puhdistustehon on oltava vähintään seuraava: sulan maan aikana kiintoaineen osalta 50 % (tavoitearvo 80 %), kokonaisfosforin osalta 50 % (tavoitearvo 80 %) ja typen osalta 20 % (tavoitearvo 40) Hakijan mukaan hallinto-oikeuden asettamat päästömääräykset ovat mahdottomat noudattaa. Hakija esittää pintavalutuslentälle käsittelyvaatimuksia siten, että pintavalutuslentällä on turvetuotantoalueen kuntoonpanovuotta seuraavan kolmannen vuoden alusta saavutettava vuosikeskiarvona ilmaistuna vähintään seuraavat puhdistus-

tehot tai enintään seuraavat lähtevän veden pitoisuudet: kiintoaine 45 % tai 7 mg/l, kokonaisfosfori 30 % tai 80 µg/l, kokonaistyppi 10 % tai 1800 µg/l.

Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen mukaan uusilla tuotantoalueilla tavoitteena on laskeutusaltaiden jälkeisillä vesienkäsittelyrakenteilla poistaa kiintoaineesta vähintään 50 %, kokonaisfosforista 40–50 % ja kokonaistypestä 20 %. Alapuolisen vesistön tilasta riippuen päästöjä voi olla tarpeen vähentää enemmän. Mikäli hankkeelle myönnetään lupa, ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tehostetulle vesienkäsittelyrakenteelle asetettavien puhdistustehovaatimusten tulee olla alapuolisen vesistön tila huomioon ottaen hakemuksessa esitettyjä tiukemmat. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan puhdistustehovaatimuksille voidaan asettaa vaihtoehtoiset lähtevän veden pitoisuuden raja-arvot, mutta niiden tulee olla hakemuksessa esitettyä matalammat. Hakemuksessa esitetyt lähtevän veden pitoisuuden raja-arvot ovat sekä kiintoaineen että ravinteiden osalta korkeammat kuin Bioenergia ry:n vuoden 2016 turvetuotantoalueiden ominaiskuormitus selvityksen perusteella ojitetuilta pintavalutuskentiltä lähtevien vesien keskimääräiset kiintoaine- ja ravinnepitoisuudet.

Mikäli hakemuksessa esitetyillä vesienkäsittelyrakenteilla ei arvioida päästävän alapuolisen vesistön tilan huomioon ottaen riittävään puhdistustasoon, ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esitettyä vesienkäsittelyä tulee tehostaa tai hakemus tulee hylätä.

Luonnonsuojelu

Mikäli hankkeelle myönnetään lupa, tulee sen toteuttamisen yhteydessä ottaa huomioon ympäristöselvityksessä todettu viitasammakoiden esiintymisalue. Lisäksi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toiminnassa tulee huomioida Kivijärven Tulussaareissa sijaitseva aktiivinen sääksenpesä, joka sijaitsee lähimmillään noin 850 m etäisyydellä hankealueesta. Ympäristöselvityksen mukaan pesä on otettava toiminnassa huomioon ja pyrittävä erityiseen varovaisuuteen etenkin pesinnän alkuvaiheessa touko-kesäkuussa.

Tarkkailu

Mikäli alue saa luvan, voidaan sen käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailua toteuttaa pääosin Vapo Oy:n voimassa olevan käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailun sekä Ruokosuon 16.5.2014 (Dnro EPOELY/36007.00/2011) hyväksytyyn tarkkailuohjelman mukaisesti. Uuden tarkkailuohjeen suositukset on kuitenkin huomioitava.

Päästötarkkailua esitetään hakemuksessa toteutettavaksi tulevalle kahtena peräkkäisenä vuotena lupapäätöksen lainvoimaistumisen jälkeen ja sen jälkeen joka 3. vuosi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan päästötarkkailun tulee lupapäätöksen lainvoimaistumisen jälkeen olla jokavuotista hakemuksessa esitettyä 2 vuotta pidemmän ajan, jotta voidaan varmistua pintavalutuskentällä saavutettavasta riittävästä puhdistustehosta/pintavalutuskentältä lähtevän veden laadusta.

Melun- ja pölyntarkkailun tulokset on raportoitava silloinkin, kun haittoja ei ole havaittu tai ilmoitettu. Pölyntarkkailu on syytä toteuttaa siten, että mahdolliset vaikutukset niin Kortteiseen kuin Kivijärveenkin tulevat dokumentoi-

tua.

Toiminnan aloittamislupa

ELY-keskus katsoo, ettei toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta tule myöntää. Kyseessä on uusi hankealue ja alueen kunnostustöiden aloittaminen muuttaa suon olosuhteet lopullisesti, jolloin sen palauttaminen entiselleen ei onnistu ja lisäksi kunnostustyöt voisivat aiheuttaa vesistöön merkittävä päästöjä, jolloin muutoksenhaku tulisi hyödyttömäksi.

- 2) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** katsoo, ettei Vapo Oy:n Ruokosuon turvetuotantoaluetta koskevaa ympäristölupaa tule muuttaa ainakaan tavalla, joka mahdollistaa voimassaolevan korkeimman hallinto-oikeuden vahvistaman luvan päästörajoja suuremmat päästöt alapuoliseen vesistöön. Vesistöalueen kalakantojen elinolosuhteiden ja kalastus mahdollisuuksien kannalta on ensiarvoisen tärkeää vähentää valuma-alueen maankäytöstä aiheutuvaa vesistökuormitusta.

Alapuolisessa vesistössä esiintyy nykyään tavanomaisten järvikalojen lisäksi taimenta, jonka elinympäristöjä on kunnostettu Kortteisenjoessa ja Niemisjoessa. Näihin virtavesiin on myös tehty taimenen mäti-istutuksia, joilla pyritään vahvistamaan vesistön taimenkantaa. Kalatalousviranomaisen tavoitteena on edelleen kehittää vesireitin soveltuvuutta taimenen ja muiden vaelluskalojen elinympäristöksi muun muassa edistämällä alapuolisen vaellusreitin avaamista kalateiden avulla. Taimenen sisävesikannat napapiirin eteläpuolella on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi, joten elinalueen laajentaminen on tärkeää lajin säilymisen kannalta. Kortteisenjoella ja Niemisjoella sijaitsevilla kunnostetuilla poikastuotantoalueilla on vesireitin vähäisen rakentamattoman koskipinta-alan vuoksi keskeinen rooli Ähtärin reitin taimenen luontaisen elinkierron vahvistamisen kannalta Ruokosuolle kaavaillusta turvetuotannosta tuleva kuormitus heikentää taimenen elinolosuhteita sekä reitin virta- että järviolueilla. Virta-alueilla kuormitus heikentää poikastuotantomahdollisuuksia aiheuttamalla etenkin pohjan liettymistä ja järviolueilla syönnösvaelluksella olevien yksilöiden kasvuolosuhteita heikentämällä kerrostuneisuuskausien happitilannetta.

Lisäksi kalatalousviranomainen katsoo tarpeelliseksi huomauttaa, että vaikka Ruokosuon kuivatusvesien käsittely saataisiin toimimaan sillä tasolla, ettei haittaa alapuolisen vesistön kalakannoille aiheudu, aiheuttaa tuotantoalueen sijainti vesistöjen (Teeripuro, Kivijärvi, Kortteisensalmi ja Kortteinen) läheisyydessä merkittävän riskin turvepölyn kulkeutumiselle vesistöön, mistä aiheutuvaa vesistökuormitusta on vaikeaa arvioida. Hakemuksessa on mainittu turvetuotannosta saattavan aiheutua lyhytaikaista ja ajoittaista pölyhaittaa ainoastaan Kivijärvelle. Kalatalousviranomainen katsoo, että myös turvepölyn ilmakulkeutuminen vesistöihin tulee ottaa hakemuksessa esitettyä paremmin huomioon tuotannon kalastovaikutuksia arvioitaessa.

- 3) **Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen** on todennut lausunnossaan, että Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016-2021 on linjattu, että turvetuotanto ei saa

huonontaa vaikutusalueensa vesistöjen tilaa eikä vaarantaa hyvän tilan saavuttamista niissä. Tämän lisäksi Ähtärin ja Pihlajaveden reittien vesistön toimenpideohjelmassa on asetettu tavoitteeksi alueen vesistöjen kiintoaine-, humus- ja ravinnekuormituksen vähentäminen.

Ruokosuon vesiensuojelurakenteiden on oltava riittävän tehokkaat, jotta kuivatusvesiä vastaanottavan vesistön kuormitus ei lisääny. Hakijan esittämät puhdistustehoarvot ovat liian alhaiset. Mikäli pintavalutuskentän teho ei riitä, tulee kuivatusvesien puhdistusta tehostaa esimerkiksi kemikaloinnin avulla.

Turvetuotantoalueen välittömässä läheisyydessä olevan vesistön herkkyyden vuoksi kuntoonpanovaiheen tarkkailua on suoritettava 1 kerta / viikko ja päästötarkkailua vuosittain.

Linnustolle ei saa aiheutua vaaraa turvetuotannosta. Turvetuotantoalue on rajattava siten, että sen pohjoisosassa ja välittömässä läheisyydessä havannoitujen lajien elinympäristö ei vaaraannu.

Turvetuotantoa ei tule harjoittaa päivinä, joina tuuli on koillis-kaakko-suuntainen pölyhaittojen minimoimiseksi vesistöön ja aktiiviseen sääksen pesään.

Koska turvetuotannon suurimmat päästöt vesistöön tapahtuvat tuotantoalueiden kuntoonpanovaiheessa, turvetuotannolle ei voi myöntää toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta.

Muistutukset ja mielipiteet

4) AA ja BB (Saunaranta 414-404-8-91)

Muistuttajat vastustavat ympäristöluvan ja aloittamisluvan myöntämistä. Muistuttajat perustelevat mm. vesienhoitosuunnitelmalla (Valtioneuvoston päätös 2015), jonka mukaan valuma-alueella pitäisi vähentää päästöjä vesistöihin. Luvan myöntäminen aiheuttaisi päinvastoin päästöjen lisääntymistä. Turvetuotantoon liittyvissä oikeudenkäynneissä on tullut esille, että ns. BAT-menetelmäkään eivät riitä puhdistusteholtaan. Turpeen poltto on ilmastolle haitallista. Turpeen poltto päästöineen on vastoin Pariisin ilmastopöytäkirjan sopimusta. Suomi oli mukana hyväksymässä sopimusta ja se on astunut voimaan 22.4.2016. Monet Suomen kaupungit ja kunnat (esim. Espoo ja Turku) ovat jo ilmoittaneet siirtyvänsä hiilineutraaliin energiantuotantoon. Uusia, 15-25 vuotta kestäviä turvelupia ei kannata enää myöntää. Turpeen poltto energiaksi on jo vähentynyt huomattavasti.

5) CC (Joentaus, 989-403-1-52) ja DD (Joentaus 1:52) sekä EE, FF ja GG (Joentaus 989-403-1-52) erillisillä muistutuksilla

Muistuttajat vastustavat ympäristöluvan myöntämistä muistutuksista tarkemmin ilmenevin perusteluin. Muistuttajilla on Kortteisen järven rannalla lomakoti, jota käyttävät myös muistuttajien perheet. Muistuttajat ovat huolissaan vapaa-ajan asunnon arvon alenemisesta sekä siitä, että matala

järvi ei kestä päästöjä ja meluhaitta tulee olemaan häiritsevä. Myös mahdollisesti alueella esiintyvät lain suojaamat purot on selvitettävä. Muistuttajat pelkäävät myös alueen autioitumista ja kesä- sekä loma-asukkaiden tuomien tulojen menetystä alueella. Puhdas ja rauhallinen luonto ja siihen liittyvät elinkeinoharjoitteet, kuten kalastus ja marjastaminen, sekä harrastukset, kuten veneily, uinti, kasvillisuus ja ympäristön eläimet ovat perusteita asuttautua alueelle vapaa-ajalla. Muistuttajista yksi vaatii myös perusteellista YVA-selvitystä hankkeesta.

6) Suoverinahon metsäyhtymä (989-403-4-13)

Muistuttajat vastustavat ympäristöluvan myöntämistä muistutuksesta tarkemmin ilmenevin perustein. Muistuttajien mielestä ympäristöluvan muutoshakemus on hylättävä, koska siinä ei osoiteta, miltä osin perusteet olisivat olleet virheelliset, ja koska on ilmiselvää, että vaadituilla muutoksilla ympäristölupaun aiheutettaisiin merkittäviä vaikutuksia vesistölle, matkailulle, kalastukselle sekä virkistykselle.

Vapo Oy:n hakema muutos raja-arvoihin tekisi turpeen nostosta ympäristölle haitallisempaa. Se lisäisi merkittävästi vesistöjen kuormitusta, mikä aiheuttaisi suurempaa haittaa alueen vesistölle, matkailulle, kalastukselle sekä virkistyskäytölle. Hakemuksen mukainen lupamääräysten muuttaminen olisi valtioneuvoston hyväksymän vesienhoitosuunnitelman vastaista. Vuosille 2016-2021 laaditun Ähtärin ja Pihlajaveden reitin toimenpideohjelman mukaan Ähtärinreitin järvien keskeisimpänä haasteena on haja-kuormituksen aiheuttama rehevöityminen, metsäojitusten ja turvetuotannon aiheuttama kiintoainekuormitus ja vedenpinnan säännöstely. Jotta Ähtärin ja Pihlajaveden reitin vesistöjen hyvä tila voidaan saavuttaa ja turvata, tulee ravinne- ja kiintoainekuormitusta pienentää. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa ohjauskeinoiksi on ehdotettu mm. seuraavaa: tulisi selvittää, onko tarvetta muuttaa turvetuotannon vesiensuojelurakenteiden mitoitusohjeita, jotta ne paremmin vastaisivat nykyisiä valuntatilanteita ja ilmaston muutokseen sopeutumista.

On huomattava, että Kivijärven-Kortteisen alueelle lasketaan runsaasti muiden turvetuotantoalueiden kuivausvesiä. Vähäininkin ravinne- ja kiintoainekuorman lisääntyminen vaikeuttaa vesistön tilan ylläpitämistä ja kohentamista toisin kuin suunnitelmassa edellytetään.

Vapo Oy:n esitys käsittelyvaatimusten seurannasta ja toimenpiteistä raja-arvojen rikkoutuessa on ympäristönsuojelun kannalta riittämätön, koska esityksen mukaan mittaaminen tehdään jälkikäteen, ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan vuosien viiveellä. Tällöin vesistölle on ehtinyt tapahtua peruuttamatonta tai vaikeasti korjattavaa vahinkoa.

Ähtärin kaupungin alueella on olemassa varoittava esimerkki järven pilaantumisesta. Sinilevästä on tullut jokakesäinen haitta Ähtärinjärven, Väliveden ja Ouluveden virkistyskäytölle ja kalastukselle. Ähtärinjärven pelastamiseksi on perustettu yhdistys, joka tekee yhteistyötä mm. kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa. Vedenlaadun parantamiseksi on perustettu useita hankkeita. On kaikin tavoin estettävä vastaava pilaantuminen lähialueen muissa vesissä.

7) HH (Rantamaa 989-403-18-6) ja II (Rantamaa 989-403-18-6) erillisillä muistutuksilla

Muistuttajat vastustavat ehdotetun luvan myöntämistä muistutuksista tarkemmin ilmenevin perustein. Mahdollisen toteutus päätöksen osalta muistuttajat haluavat varata oikeuden kaikkiin kiinteistölle aiheutuvien ympäristöhaittojen ja arvon alenemisen korvauksiin.

Muistuttajat ovat erityisesti huolissaan turvetuotannon aiheuttamista vesistöhaitoista matalaan Kortteisen järveen ja virkistyskäyttöhaitoista loma-asutukselle sekä pöly- ja meluhaitoista. Muistuttajien mukaan n. 80 cm syvä Kortteinen tulee kasvamaan umpeen, jos hanke toteutetaan. EU-tuella Kortteisen joen luusuaan rakennettu pohjapato pysäyttää suurimman osan kiintoaineesta Kortteisen järveen.

8) JJ (Rannanjärvi 989-403-18-5)

Muistuttaja vastustaa ehdottomasti luvan myöntämistä muistutuksesta tarkemmin ilmenevin perustein. Muistuttaja huomauttaa loma-asuntonsa valmistuneen vuonna 2006 ja siihen on investoitu rakennuksien lisäksi mm. kohteeseen tuleva tie, jätevesijärjestelmä ja oma kaivo, hyötynuotat, vene ym. loma-asumiseen tarvittavat hankinnat.

Ajatuksena loma-asuntoon investoinnille on ollut se, että muistuttajan tulevat eläkepäivät kuluvat luonnosta ja rauhasta nauttien perheen kanssa (kaksi poikaa ja neljä lastenlasta). Muistuttaja on sairastanut astmaa (diagnosi 1998) ja kärsii allergioista ja kroonisesta kallonpohjan migreenistä, jotka kaupunki-ilmastossa ja ympäristössä (melu, katupöly, pakokaasut) korostuvat. Muistuttaja on huolissaan turvetuotannon käynnistämisen aiheuttamasta turvepölystä ja meluhaitasta. Lisäksi muistuttaja on huolissaan kalastusmahdollisuuksien säilymisestä, sillä se on etenkin lasten ja nuorison harrastus. Muistuttaja kysyy lunastaako VAPO loma-asunnon täydellä korvauksella, jos muistuttaja ei voi terveydellisistä syistä siellä enää asua ja olla? Rahallisesti muistuttaja tulee vaatimaan täyden korvauksen.

9) KK (Ahonlaita 989-403-5-52)

Muistuttaja vastustaa voimakkaasti turvetuotannon aloittamista Ruokosuola. Muistuttajien kesämökki on noin yhden kilometrin päässä suunnitellusta turvetuotantoalueesta Kortteisjärven rannalla. Muistuttaja on jo siirtynyt eläkkeelle ja pian siirtyy hänen miehensäkin. Muistuttaja asustaa kesät pääsääntöisesti mökillä ja siellä vierailevat myös kolme lasta. Muistuttajat harrastavat kajakkimelontaa Kortteisjärvellä ja Kivijärvellä lähes päivittäin kesäaikaan. Muistuttajat kalastavat myös mielellään molemmilla järvillä ja muistuttajat käyvät ahkerasti uimassa.

Turvetuotannosta aiheutuva pöly ja veden mukana tulevat turvejätteet liikkaisivat matalan Kortteisjärven vettä ja se aiheuttaisi huomattavaa haittaa muistuttajien melontaharrastukselle, kalastukselle ja päivittäiselle elämälle kesämökillä. Myös tuotantokoneiden aiheuttama meluhaitta olisi huomattava n 1 km päässä olevalla mökillä.

10) LL (Ainola 989-403-2-59)

Muistuttaja vastustaa ympäristöluvan myöntämistä. Kivijärven, Kortteisjärven, Pemun, Niemisjärven veden laatu on nykyisellään sillä tasolla, ettei kuormitusta saa lisätä yhtään. Järvien rannoille on rakennettu runsaasti vapaa-ajan asumuksia, joten alueella viettää vuosittain satoja henkilöitä vapaa-aikaansa. Kalasääksi ja viitasammakko ovat myös erittäin tärkeitä kohteita suojelussa, mutta kyllä ihmisten tekemien isojen rahallisten sijoitusten arvon turvaaminen on tärkeää.

11) MM (Piiloranta 989-403-1-54 ja Piiloranta II 989-403-1-66)

Muistuttaja huomauttaa, että Pemua ja Niemisvettä yhdistää toisiinsa Vanhasalmi. Vanhasalmen yläsuu ja Kortteisenjoen alasuu sijaitsevat samassa lahdelmassa Pemun pohjoisosassa. Tämä lahdella on erittäin matala ja mataloituu kohti Vanhasalmen lähtöpaikkaa. Turpeennoston aiheuttama kiintoaineksen lisäys Kortteisenjoessa uhkaa aiheuttaa Pemun pohjoisosan lahdelman liettymistä ja mataloitumista entisestään. Lisäksi typpi- ja fosforipäästöt edistävät lahdelman ruovikoitumista. Liettymisen ja ruovikoitumisen seurauksena veden virtaus Pemusta Vanhasalmen kautta Niemisveteen tulee olemaan entisestä riittämättömämpää. Riittämättömän virtauksen takia turpeennoston kiintoaines- ja fosforipäästöt eivät pääse jakautumaan kunnolla Niemisveden puolelle, vaan jäävät Pemujärven pohjoisosan lahdelmaan ja Pemujärven syvänteeseen. Turpeennoston aiheuttamien päästöjen voi näin ollen ennakoida olevan erityinen riski Pemujärvelle.

Muistuttaja vaatii, että Kortteisenjoen alasuuta ja Vanhasalmen yläsuuta yhdistävässä lahdelmassa suoritetaan syvyysmittauksia ja seurataan koko tuotannon ajan ja tarvittaessa suoritetaan ruoppaus- ja niittotoimenpiteitä ennen tuotannon aloittamista ja tuotannon aikana, jotta veden virtaus Pemujärvestä Niemisveden puolelle on riittävä. Lisäksi muistuttaja vaatii Pemujärven syvänteen tämän hetkisen happitilanteen kartoittamista ja seuraamista koko tuotannon ajan. Ruoppaus- ja niittotoimien tarkoituksena on parantaa veden virtausta Pemusta Niemisveteen niin hyväksi, että turpeennoston päästöjen haittavaikutukset eivät kohdistu ennen kaikkea Pemujärveen. Ilman riittävää virtausta Pemusta Niemisveteen on Pemujärven liettymisen ja rehevöitymisen, sekä Pemujärven syvänteen happikadon riski olennaisesti kasvanut.

12) NN (Selänne 989-403-5-34) ja OO (Selänne 989-403-5-34-5) erillisillä muistutuksilla

Muistuttajat vastustavat ympäristöluvan myöntämistä muistutuksista tarkemmin ilmenevin perustein. Muistuttajat huomauttavat, että tila sijaitsee 500 metrin päässä ja talousveden ottopaikkana toimiva lähde 350 metrin päässä suunnitellusta turvetuotantoalueesta. Suon kuivattamiseen tarvittavat syvät ojat todennäköisesti kuivattavat myös lähteen, jonka pohja on korkeammalla kuin kuivatusojien pohja. Muistuttajat vaativat, että hakija tutkituttaa lähteen veden laadun ennen töiden aloittamista ja seuraa säännöllisesti veden laatua ja riittävyyttä. Jos talousveden laatu tai saanti lähteestä heikkenee oleellisesti, hakijan on hankittava tilalle porakaivo pihalle ja johtamaan vesi talon vesijohtoverkoston omalla kustannuksellaan.

Muistuttajat ovat huolissaan myös pöly- ja meluhaitasta. Turpeen nostosta aiheutuva melutaso ei saa ylittää pihapiirissä 55 dB (LAeq) päiväsaikaan (klo 7-22) ja yöaikaan 50 dB (22-7). Hakijan tulisi ilmoittaa, kuinka tämä vaatimus toteutetaan ja miten valvonta hoidetaan niin, että kaikki asianosaiset näkevät mittaustulokset reaaliaikaisesti. Mahdollisen pölyhaitan ehkäisy tulisi myös hoitaa niin, että tuulen suunnan kääntyessä turpeen nostotyö keskeytetään urakoitsijan toimesta oma-aloitteisesti. Pihapiirissä pitää pystyä esimerkiksi kuivaamaan pyykkejä niin, että turpeesta aiheutuva pölyhaittaa ei ole. Hakijan tulisi esittää, kuinka mahdollisen pölyhaitan esiintymistä valvotaan.

Muistuttajat ovat huolissaan tulipalon riskistä ja hakijan tulisi esittää sammutussuunnitelma ja kuinka palovartiointi on toteutettu luotettavasti, sekä miten palon leviäminen on estetty tilan maille.

Asuintalo sijaitsee 10 metrin päässä olemassa olevasta tiestä, josta liikenne tulisi kulkemaan kyseiselle työmaalle. Säännöllinen työmaaliikenne tuottaa pöly- ja meluhaittaa. Asuminen häiriintyisi huomattavasti. Hakijan tulisi myös ehkäistä tien pölyäminen. Hakemuksessa esitetty suunnitelma turpeen kuljetusreitiksi kulkisi tilan maiden läpi. Hakija ei ole käynyt minäkäänlaisia neuvotteluja tien tekemisestä.

Muistuttajien mielestä aikaisemmin myönnetyn ja voimassa olevan ympäristöluvan päästömääräyksien lieventämiselle ei ole perusteita, koska turvetta on tarkoitus nostaa vakituisen asutuksen läheisyydessä. Myöskään Kortteinen ei tule kestävästi kasvavaa kiintoainekuormitusta, koska järvi on hyvin matala ja sen pintaa on jouduttu nostamaan patoamalla veden laadun parantamiseksi. Muistuttajat kritisoiivat myös ehdotetun kalatalousmaksun pienuutta.

13) PP (Järvensivu 989-403-18-2)

Muistuttaja vastustaa ympäristöluvan myöntämistä.

14) QQ, RR, SS, TT (Kotiranta 989-403-1-51, Järviranta 989-403-18-4) ja UU, VV, WW (Järviranta 989-403-18-4) erillisillä muistutuksilla

Muistuttajat vastustavat uuden ympäristöluvan myöntämistä muistutuksista tarkemmin ilmenevin perustein. Muistuttajat ovat tehneet viimevuosina suuret remontit ja rahalliset investoinnit Järviranta-tilaan ja rantahuvilaan, tulevaisuuden iloksi ja virkistykseksi. Muistuttajien mukaan kiinteistöä käyttää aktiiviseen virkistykseen noin 20 henkilöä. Muistuttajat huomauttavat, että Ruokosuon turvetuotantoalue sijaitsee alle kilometrin päässä mökkirannasta, joten turvetuotannon aloittaminen Ruokosuolla tulisi todennäköisesti vaikuttamaan tilan käyttömahdollisuuksiin sekä arvoon.

Muistuttajat huomauttavat, että hanke on ristiriidassa vesienhoidon toimenpideohjelman ja EU:n vesipuidedirektiivin tavoitteiden kanssa. Lisäksi muistuttajat ovat huolissaan turpeennoston tuottamasta pölyhaitan ja tuulen tuomasta turvepölystä, sekä noston aiheuttamasta meluhaitasta. Yhdellä muistuttajalla on astma ja hän on huolissaan turvepölyn hengittämi-

sestä. Muistuttajien mielestä turvetuotannon aloitusluvan hyväksyminen vaatii lisäselvitystä mm. seuraavien haittojen osalta: päästöt vesistöön, päästöt ilmaan (hiukkaspäästöt ja niiden vaikutus rantamökin käyttöön liittyen), melupäästöt ja niiden ympärivuorokautinen vaikutus, kun muistuttajien kiinteistön virkistyskäytön ytimessä on luonnon äänet ja hiljaisuus. Lisäksi muistuttajat ovat huolissaan maisemahaitoista, vaikutuksista suon eläimistöön, suojeltuihin eläinlajeihin ja lintujen pesintään, raskasmetallipäästöistä (elohopea), kiinteistön arvon laskusta ja kompensatiosta asianomaisille, virkistyskäyttömahdollisuuksiin Kortteisen järvellä (saunominen ja uiminen)

Lisäksi muistuttajat kysyvät onko oikeusvaltion toimintaperiaatteiden mukaista, että yksi taloudellinen toimija, tässä tapauksessa Vapo Oy, saavuttaa taloudellista hyötyä muiden kustannuksella tilanteessa, jossa tappiot ovat suuremmat kuin hyöty? Tuotannon on määrä kestää 15-25 vuotta joka pahimmassa tapauksessa tarkoittaa sitä, että alue on pilattu muistuttajien lapsien sukupolven ajaksi. Mikä on tämän menetyksen arvo? Muistuttajista yksi aikoo vaatia korvauksia, jos elinolot turpeennoston vuoksi hankaloituvat ja haittoja ilmenee.

15) XX (Mäntysaari 989-403-18-1)

Muistuttaja vastustaa ympäristöluvan myöntämistä Ruokosuon turvetuotantoalueelle. Muistuttaja on erityisen huolissaan Ruokosuon turvetuotantoalueen ympäristövaikutuksista Kortteisjärveen, joka on matala järvi. Järvi on jo nyt luokiteltu runsashumukseksi järveksi, joten turvetuotannon lisääminen järven valuma-alueella tulee muuttamaan järven veden entistä sameammaksi, lietteisemmäksi ja turpeen mustamaksi. Järvessä on jo nyt rehevöitymisestä johtuvaa voimakasta kasvillisuuden lisääntymistä, jota turvetuotantoalueelta tulevat fosfori- ja muut ravinnepäästöt kiihdyttävät edelleen. Tästä johtuen järven useat kesäasukkaat menettävät mahdollisuutensa käyttää järveä uimisessa ja muissa virkistyskäyttö tarkoituksessa. Kolmas merkittävä haitta on turvetuotannon alkuvaiheen aiheuttama vesistöä happamoittava vaikutus, joka tulee käytännössä tuhoamaan Kivi- ja Kotteisjärven kalakannan, sillä järven pH on jo nykyiselläänkin keskimäärin 5,6. Matalimmillaan järven pH on mittauksien perusteella ollut 4,8, joka uhkaa jo nykyisellään alueen kalakantaa. Järven happamoitumisen taustalla on alueelle aikoinaan tehty voimakas ojitus, joka on kuljettanut maan pintakerroksen happamia vesiä järveen.

16) Ähtärin Kivijärven osakaskunta

Ähtärin Kivijärven osakaskunta vaatii Ruokosuon ympäristölupahakemuksen hylkäämistä. Kuivatusvedet ohjataan Kortteisen järveen, joka on hyvin matala. Vuonna 2007 rakennettu pohjapato Kortteisenjoen suulla hidastaa veden virtausta ja järvestä pelätään muodostuvan saostusallas. Pohjapato on nostanut veden pintaa ja parantanut veden laatua. Vesistö on nykyisen kuormituksen vuoksi jo sietokyvyn äärirajoilla. Kesäisin valitsevat länsituulet kuljettavat turpeentuotannosta aiheutuvan pölyn läheiseen Kivijärveen. Vetoamme Suomen valtion lakisääteiseen vesiensuojeluvuorotteeseen. Ruokosuon keskialue on teerien pikäaikainen soidinalue. Ruokosuon alueella on lisäksi havaittu uhanalaisia riekkoja. Kivijärven osakaskunta on

useita vuosia suorittanut taimenen mätirasia-istutuksia Kortteisenjärvestä lähtevään Kortteisenjokeen. Samaiseen jokeen on tehty taimenen kutu-soraikoita ja pyritty palauttamaan lähes hävinnyt taimenkanta osakaskunnan toimesta. Kortteisenjoessa on uhanalaisen koskikaran elinympäristö. Mikäli ympäristölupa kuitenkin myönnetään, tulee kaikki tuotantoalueen vedet ohjata pumpattuna pintavalutus kenttään, jonka minimikoko tulee olla vähintään 10 % tuotantoalueen pinta-alasta. Kortteisenjärven mataluudesta johtuen happikato uhkaa kalastoa talvisin, takavuosina on esiintynyt kalakuolemia. Hakijan esittämä haittakorvaus on täysin riittämätön. Pitkäaikaisen vedenlaadun seurannan mukaan vesistön tila on parantunut selvästi vuosittaisen seurannan mukaan. Ruokosuo on mielestämme täysin soveltumaton turvetuotantoon, koska se rajoittuu kahdelta sivulta läheisiin vesistöihin.

17) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry jättää Ruokosuon turvetuotantoalueen ympäristöluvun rauettamisesta ja uuden ympäristöluvun hakemisesta sekä toiminnan aloittamisluvasta seuraavan muistutukseen: Vapo oy on aloittanut lupaprosessin Ruokosuolla vuonna 2009, tämän jälkeen lupa-asiaa on käsitelty Vaasan hallinto-oikeudessa sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa, josta annettu päätös on vuodelta 2012. On moraalisesti kyseenalaista, että hakija avaa lupaprosessin uudelleen ja yrittää näin ohittaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen. Hakijan mukaan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden asettamat päästörajat ovat mahdottomat noudattaa. Perusteeksi tälle väitteelle hakija esittää tuloksia Pöyry Oy:n 14.11.2014 julkaistusta Turvetuotantoalueiden ominaiskuormitus selvityksestä, jossa on esillä ojitettujen pintavalutus kenttien keskimääräisiä reduktio-arvoja, myös Turvetuotannon ympäristöohjeen sivulla 49 viitataan samaan tutkimukseen. Suuren joukon (n= 65-102) keskimääräiset reduktio-arvot antavat kuvan siitä, mihin pintavalutus kentät yleensä pystyvät, mutta eivät vielä yksin tue hakijan väitettä asetettujen päästörajajen mahdottomuudesta.

Ruokosuolle suunniteltu turpeennostoalue sijoittuisi hyvin lähelle kahta järveä. Ähtärin ja Pihlajaveden reittien vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuodelta 2016 Kivijärven ja Kortteisen asemaa kuvataan haavoittuvaksi suurimmaksi ongelmaksi ja uhaksi mainitaan järviin tuleva humus ja orgaanisen kiintoaineen kuormitus. Toimenpideohjelman mukaan tavoitteena näillä järvillä on ravinnepitoisuuksien pitäminen korkeintaan nykytasolla sekä humuspitoisuuden seuraaminen. Turpeennostoalueen perustaminen lähes järven rantaan on tässä tapauksessa räikeässä ristiriidassa vesienhoidon toimenpideohjelman ja EU:n vesipuidedirektiivin mukaisten tavoitteiden kanssa. Turpeennostoalue lisäksi erityisesti COD-kuormitusta, sillä pintavalutus kenttä ei ole puhdistusmenetelmänä hyvä kemiallisen hapenkulutuksen poistamiseen. Ruokosuon kuivatusvedet aiotaan laskea lähes suoraan matalaan Kortteiseen. joten tässä tapauksessa ympäristölupaan on perusteltua lisätä raja-arvo tai reduktio myös COD-kuormitukselle.

Ruokosuon vesienkäsittelyratkaisuksi on esitetty ojitetulle alueelle perustettavaa pintavalutus kenttää. Hakemuksen mukaan ojat aiotaan tukkia tur-

peella. Turpeella tukitut ojat sekä mahdolliset kentän puuston poistosta syntyvät korjuujäljet lisäävät oikovirtausriskiä ja näin heikentävät pintavalutuskentän puhdistustehoa. Ojitetulle turvekankaalle perustettava pintavalutuskenttä ei edusta parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT). Yksi turvetuotannon vesienkäsittelymenetelmien heikko kohta on sään ääri-ilmiöt. Ilmastonmuutoksen myötä nämä ääri-ilmiöt, kuten rankkasateet ovat yleistyneet ja yleistynevät entisestään. Tämä lisää merkittävästi odottamattomien ylivirtaamien riskiä, ja samalla vaikeuttaa todellisten päästöjen suuruuden arvioimista.

Koska Ruokosuo on niin lähellä vesistöjä, pelkästään tuulen mukana vesistöön kulkeutuvan turvepölyn määrä voidaan arvioida merkittäväksi. Vaikka turvetuotannon jätevesiä ei aietakaan laskea Kivijärveen, tulisi tuotantoalue pölyn kautta vaikuttamaan myös Kivijärven vedenlaatuun heikentävästi. Hakija ilmoittaa, että lähellä sijaitsevien asuinkiinteistöjen pölyhaittaa voidaan vähentää muun muassa sijoittamalla turveamat niin, että ne sijaitsevat mahdollisimman kaukana asutuksesta. Ruokosuon tapauksessa tämä on ongelmallista, sillä läheiset asuinkiinteistöt sijaitsevat vastakkaisessa suunnassa kuin Kivijärvi.

Kuten hakemuksesta käy ilmi, suunnitellun turpeennostoalueen vaikutusalueella on arvokkaita lajeja. Kalasääski pesii läheisessä saarella, ja turvevesien laskupaikan Kortteisensalmen rantamilla on viitasammakon revii-ri. Kalasääski on uhanalaisuusluokituksen mukaan silmälläpidettävä laji ja viitasammakko puolestaan on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu. Hakemuksen liitteenä olevan luontoselvityksen mukaan aivan turvetuotantoalueen purkuojan suulla on viitasammakon kutualue. Viitasammakko on luontodirektiivin IV-liitteen lajeja, joten sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty lain nojalla. On hyvin mahdollista, että turvetuotantoalueelta laskevat vedet tulevat heikentämään viitasammakon elinpiiriä Kortteisensalmessa. Kalasääski puolestaan pesii Kivijärven saarella. Hakemuksen mukaan tuotantoalue saattaa näkyä paikoin Kivijärvellä, joten sääskien pesän ja turvealueen väliin jäisi paljon avaraa aluetta. On olemassa riski, että linnut tulevat häiriintymään turpeennostosta.

Pohjanmaan piiri esittää ensisijaisesti, että olemassa oleva turvelupa rauhoitetaan eikä uutta myönnetä tilalle. Toissijaisesti esitämme, että hallinto-oikeuden asettamat reductio-arvot pidetään ennallaan, ja lisäksi asetetaan reductio COD-kuormitukselle.

18) Yhteinen Ähtärinjärvi ry

Yhteinen Ähtärinjärvi ry vastustaa ympäristöluvan myöntämistä Vapo Oy:n Ruokosuolle suunnitellulla turvetuotantoalueella muistutuksesta tarkemmin ilmenevin perustein. Muistuttaja perustelee vastustaan mm. hankkeen vesienhoidon toimenpideohjelman ja Länsi-Suomen ympäristöstrategian vastaisena ja maakuntakaavan Niemisjoen valuma-alueen suunnittelumääräyksellä II sekä turvetuotannon tulevaisuuden näkymillä. Vaikka turvetuotantoalueilla on käytössä parhaat mahdolliset vesiensuojelutoimenpiteet, niin tuotanto aiheuttaa kuitenkin lisäkuormitusta vesistöön kuten ympäristö-

lupahakemuksen tiivistelmässä on todettu. Tätä ei Niemisjoen vesistö, Moksunjärvi ja Hankavesi enää kestä, sillä tilanne on ollut myös viime kesänä hyvin vaikea runsaiden sinileväkukintojen vuoksi. Varsinkin Moksunjärvi ja Hankavesi ovat hyvin tärkeitä vesistöjä Ähtärin matkailun osalta, sillä vesistöjen välissä sijaitsee Hotelli Mesikämmen, Eläinpuisto, leirintäalue ja EU-direktiivin mukainen Mekkorannan uimaranta.

Nyt on viimeinen hetki ryhtyä pienentämään Ähtärinjärven vesistön kuormitusta, muutoin vesistön virkistysarvo on menetetty vuosikymmeniksi. Myös turvetuotannon tulee ottaa vastuu tilanteesta. Hyvänä esimerkkinä on Metsäkeskus, joka on aloittanut Ähtärinjärven vesistöön idästä laskevien purojen ja valtaojien sekä Kolunjoen valuma-alueiden vesiensuojelutyöt. Hankealue on suuruudeltaan noin 7300 hehtaaria. Tälle alueelle on suunniteltu 40 toimenpidekohdetta, joita varten on tehty kaikkiaan 41 toteutussopimusta 32:n eri maanomistajan tai omistajaryhmän kanssa. Hankkeiden toteutukset ovat loppusuoralla. Näin metsäpuoli kantaa vastuuta aikoinaan tehdyistä metsäojituksista, joista on päässyt vesistöön ravinteita, kiintoaineita ja humusta.

Ähtärinjärven vesistön ja muiden alueella olevien järvien rannoilla on yli tuhat loma-asuntoa ja vakituista asuntoa. Aasukkaat ovat investoineet näihin asuntoihin kymmeniä tuhansia jopa satojatuhansia euroa, jotta voisivat asua ja viettää vapaa-aikaansa puhtaan vesistön ääressä. Nyt tämä vesistö on pilaantumassa niin, ettei uiminen ole enää turvallista eikä järvivettä voi käyttää löylyvetenä saunassa. Ähtärinjärven vesistön ja pienempien vesistöjen rannoilla ja läheisyydessä on useita loma- ja matkailualan yrittäjiä. Suurin on Mekkorannan ja Eläinpuiston alue Hankaveden ja Moksunjärven välisellä alueella. Mekkorannassa sijaitsee myös EU-direktiivien mukainen uimaranta. Kaikella tällä toiminnalla on myös mittavaa taloudellista merkitystä. Puhdas vesistö ja luonto ovat matkailulle hyvin tärkeitä. Kortteinen, Niemisvesi, Niemisjoki, Moksunjärvi ja Hankavesi eivät enää kestä lisäkuormitusta. Ryhdytään vähentämään vihdoin vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta, jotta Ähtärinjärven vesistö ja valuma-alueen muiden vesistöjen tilanne parane ja ne säilyvät puhtaina myös tuleville sukupolville.

19) YY

Vanha ympäristölupa pitää perua. Uutta ympäristölupaa ei tule myöntää. Toiminnan aloittamislupaa ei tule myöntää.

EU:n vesipuidedirektiivin (2000/60/EY) mukaan jäsenvaltioiden "on velvollisuus evätä lupa tietyiltä hankkeelta, jos se voi aiheuttaa pintavesimuodotuman tilan huononemisen tai jos yhdenkin vesialueen laatua mittaavan tekijän heikentyminen on mahdollista." Tästä on EU:n tuomioistuimen (suuri jaosto) ennakkoratkaisu 1.7.2015 (3-461/13). Ko. ennakkoratkaisun perusteella on EU:n jäsenvaltioissa peruttu tai jätetty myöntämättä useita ympäristölupia.

Vapo Oy:n turvekaivos Ruokosuolla "voi aiheuttaa vesistön tilan huononemista" ja "laatua mittaavan tekijän heikentyminen on mahdollista". Tämä on havaittu monissa Vapo Oy:n turvehankkeissa. BAT-tekniikat eivät ole auttaneet ja Vapo Oy:lle on oikeudessa määrätty korvauksia vesistöjen pilaa-

misesta. Viranomaisilla on ko. direktiivin perusteella velvollisuus evätä lupa ja perua vanha. Turpeen poltto päästöineen on vastoin Pariisin ilmastoso-
pimusta. Suomi oli mukana hyväksymässä sopimusta ja sen on astunut
voimaan 22.4.2016. Turpeenpolton päästöt ilmakehään ovat haitallisempia
kuin kivihiilen

20) ZZ

Muistuttaja vastustaa Ähtärissä suunnitteilla olevaa turvenosto hankintaa,
joka koskisi Kortteisjärven ja Kivijärven sekä muita lähellä olevien vesistö-
jen saastumista, jos nosto toteutetaan.

Hakijan vastine

Niemisjoen valuma-alueen 35.47 (284,79 km²) turvetuotantoala 526 ha sijoittuu hajanaisesti vesistöalueelle ja Ruokosuon sijaintiin nähden pää-
osalta vesistöalueen ylemmille ja vähäiseltä osin alemmille osa-alueille. Ainoastaan Sarasuo sijoittuu samalle kolmannen jaotuksen vesistöalueelle 35.473 (34,89 km²) ja sen vedet laskevat Kivijärven länsirannalle reitissä Ylempi Saralampi - metsäoja - Alempi Saralampi - Kaivo-oja - Alapuro - Teerioja n. 5,5 kilometrin matkan. Ruokosuon laskuojan suu on Kivijärven alapuolisessa Kivijärven ja Kortteisen yhdistävässä Kortteisen salmassa n. 1,5 kilometriä alempana Teeriojan suualuetta. Vesistöaluetta leimaa muodostuminen pitkäköistä järvi- ja jokireiteistä. Ruokosuon jo kertaalleen ympäristöluvan saanut hanke ei muuta ympäristöluvin jo muotoutunutta kokonaistilannetta. Uutta eli aiemmin sallimatonta kuormitusta ei aiheutuisi. Valuma-alueen nykyinen tuotantoala pienentyy vuosittain. Pohjoispurossa Pemuun noin kolmasosalta tuotantoalaansa johtavalta Loukkusuolta on poistunut tuotantoalaa 30,2 ha. Tuotantoalaa on poistunut myös vesistö-
alueen yläosalla olevilta tuotantoalueilta mm. Ulpassuolta 33,1 ha.

Kortteisen yläpuolisen altaan Kivijärven veden laadussa on EPOELY:n lausunnon mukaan havaittu kehitystä parempaan ja todettu Kortteisen ve-
den laadun määräytyvän Kortteisensalmen kautta Kivijärvestä tulevista ve-
sistä. Pääosa Niemisjoen valuma-alueen olemassa olevasta turvetuotan-
nosta jo nykyisellään "vaikuttaa" Kivijärven ja myös Kortteisen vedenlaa-
tuun ilmeten sen nykyisissä ainespitoisuuksissa, koska se sijoittuu vesistö-
alueella ylemmäksi em. järviältaita. Sanottavasta yhteisvaikutuksesta ei
voida puhua. Ympäristöluvan kullekin hankkeelle jo aiemmin myönnettäes-
sä on huomiota valuma-alueen muu kuormitus, myös turvetuotannon.
Ruokosuolla ei ole mahdollista päästä voimassa olevassa luvassa asetet-
tuihin puhdistustehoihin, eikä sen suuruisiin puhdistustehoihin ole mahdol-
lista päästä muillakaan vastaavanlaisilla pintavalutuskentillä varustetuilla
tuotantoalueilla. Pöyry Finland Oy:n vuoden 2016 ominaiskuormitusselvi-
tyksestä ilmenee seuraava tieto:

PINTAVALUTUSKENTTÄ: Brutto					Netto			
OJITETUT	Kiintoaine	Kok.P	Kok.N	COD _{Mn}	Kiintoaine	Kok.P	Kok.N	n.
Tuotantovalhe	%	%	%	%	%	%	%	
Pohjois-Suomi								
Talvi	87	32	19	-7	90	43	24	42
Kevät	72	32	20	6	77	46	28	52
Kesä	62	-1	21	-26	65	-2	27	82
Syksy	56	31	34	-2	60	43	41	62
Vuosi	73	20	21	-12	76	27	28	238
Länsi-Suomi								
Talvi	74	28	18	-11	79	37	23	152
Kevät	74	30	18	-3	77	41	27	158
Kesä	64	26	23	-23	68	31	31	162
Syksy	72	38	30	-2	77	50	37	162
Vuosi	70	29	21	-13	74	37	28	634
Itä-Suomi								
Talvi	80	25	20	-16	86	34	26	89
Kevät	68	28	17	-6	73	40	23	102
Kesä	68	23	25	-19	72	28	32	112
Syksy	77	37	34	-5	81	50	42	116
Vuosi	74	26	23	-14	78	35	30	419
Koko Suomi								
Talvi	78	28	19	-12	83	37	24	283
Kevät	72	30	18	-3	75	41	26	312
Kesä	65	19	23	-22	68	23	30	356
Syksy	71	36	32	-3	76	49	40	340
Vuosi	72	26	22	-14	76	34	28	1 291

Kokonaisfosforin alle 50 % ja kokonaistypen alle 20 % poistossa jääneiden kenttien lukumäärää ei ole selvityksessä ilmoitettu, mutta selvää toteutuneiden puhdistustehojen perusteella on, että pääosa kentistä on sellaisia.

Päästö määräysten muuttaminen ei lisäisi kuormitusta siitä, mihin Ruokosuon puhdistusmenetelmät jo alkuperäisesti kykenevät lähtevän kuormituksen pienentämään. Ruokosuon tapauksessa voimassa olevan luvan puhdistustehovaatimus on ravinteiden osalta jopa suurempi kuin kemiallisessa puhdistuksessa ja kiintoaineen osalta aivan rakenteen puhdistuskyvyn ylärajalla, todennäköisesti sitä hieman suurempi. Ojittamattomilla pintavalutus kentilläkään ei pystytä kuin vain poikkeuksellisesti kiintoaineelle asetettuun puhdistustehoon. Pöyry Finland Oy:n laatimassa selvityksessä ”Vastine EPOELY lausuntoon” on tarkasteltu merkittävintä asiaa eli miten asetettujen ja esitettyjen eri puhdistustehojen mukaan määräytyvä lähtevän veden laatu vaikuttaa purkuvesistöjen Kortteisensalmi ja Kortteinen kiintoaine- ja ravinnepitoisuuksiin (liite 1).

Selvityksen mukaan pitoisuuslisävaikutukset jäävät erittäin lieviksi, käytännössä merkityksettömiksi myös hakemuksessa esitetyillä puhdistustehoilakin. Selvityksestä voi laskea, että suhteelliset (%) pitoisuusnousut ovat huomattavasti pienempiä kuin mitä esim. EPOELY lausunnossaan esittää. Myös hakemuksessa esitetyillä enimmäispitoisuusrajoilla, joihin sisältyy varmuusmarginaalia eli keskimääräisesti määritettynä toteutumatta jäävää kuormitusta, vaikutukset purkuvesistöjen vedenlaatuun jäävät vähäisiksi. Kysymys ei siis voisi olla kuormituksen kasvamisesta siinä tarkoituksessa ja käsityksessä kuin mitä sillä yleisesti tarkoitetaan. Mikäli valuma-alueella on entuudestaan vähän ihmistoiminnasta peräisin olevaa vesistökuormitusta, ei vähäisellä kuormituslisällä voi olla merkittävää ympäristön pilaantu-

mista tai pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa vaikutusta. Vesienhoidon tavoitteisiin hanke ei em. syistä vaikuta heikentävästi.

Etäisyydet asutukseen ovat vallitsevan lupakäytännön mukaiset, joten toiminnasta ei voi aiheutua asutukselle kohtuutonta räsitystä pölyn tai melun muodossa. Tuotantoalue ei sijoitu sen lähemmäksi asutusta ja Teeripuroa kuin mikä on sen sijoittuminen voimassa olevan luvan mukaan. Tuotantoalue ei ole kiinni Teeripurossa ja väliin jää riittävän suuruinen 50 - 70 m levyinen puustoinen vyöhyke. Suon pinta tuotantoalueen itäpuolella ja sillä olevat puroon saakka kaivetut metsäojat kallistuvat Teeripuron suuntaan. Metsäojien päät siltä osin kuin jäävät reunaojan ulkopuolelle tukitaan reunaojan kaivumailla (turpeella). Eristysoja ei ole tarpeen ja aluetta voidaan näin säästää suojavyöhykkeeksi Teeripurolle.

Pintavalutus Kentän valuma-alue on 38,5 ha ja tehollinen pinta-ala 2,2 ha. Kentän osuus yläpuolisesta on 5,7 %. Laskeutusaltaan mitoitusvalumana käytetään 300 l/s/km². Kokoojaojaan rakennetaan virtaamansäätöpato VS1. Laskuoja lähtee mittakaivolta länsi-lounaaseen ja pintavalutus Kentän länsi-etelänurkan kohdalla kääntyy suoraksi ojaksi kohden Kortteisensalmia. Ojittamatonta suota, jolle pintavalutus Kenttä olisi mahdollista sijoittaa, ei Ruokosuon alueella ole.

Kuivatusvesien johtamisella ja siihen liittyvillä hyvin vähäisillä vesistövaikutuksilla ei heikennetä viitasammakkojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jotka laskuojan kohdalla ovat vähäiseltä osin vastarannalla ja pääosalta samalla rannalla 250 - 500 m alempana laskuojan suusta Kortteisensalmia. Tulussaari sijoittuu niin etäälle ja suojaisasti, ettei suojelun lajin pesintä saarella häiriinny. Hakija pitää esittämänsä lupakäytännön mukaisesti päästötarkkailua riittävänä varsinkin Ruokosuon hankkeeseen. Tuotantoalue sijoittuu siinä määrin etäälle ja suojaisasti Kivijärvestä ja Kortteisensalmista, että pölytarkkailua ei ole tarpeen asettaa.

Toiminnanaloittamisluvan myöntämisellä hankkeelle, jolle on jo aiemmin myönnetty ympäristölupa ja vieläpä siten että kaikki valitusasteet ovat myöntämisen valitukset hyläten pysyttäneet voimassa, ei voi olla laissa tarkoitettua estettä. Kysymys ei siis ole ensimmäistä kertaa luvitettavasta ja lupaharkinnan suorittamisen kohteena olevasta hankkeesta. Ruokosuon luonnontilaluokka on 0, koska alue on 100 %:sti metsäojitettu. Luonnontilan katsotaan muuttuneen merkittävästi luokissa 0-2. Tässä nimenomaisessa tapauksessa muuttuminen on vielä peruuttamaton. Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta mukaan; 44§ Suon luonnontilan muutoksen merkittävyys Turvetuotanto voidaan ympäristönsuojelulain 13 §:n 4 momentin mukaan mainitun pykälän 1 momentin estämättä sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Suon luonnontilan muutos on merkittävä. jos:

- 1) suon vesitalous on muuttunut peruuttamattomasti. suon vedenpinnan taso on alentunut kauttaaltaan ja suon kasvillisuus on muuttunut kauttaaltaan;
- 2) suon vesitalous on muuttunut kauttaaltaan, vedenpinnan taso suolla on alentunut kauttaaltaan ja muutokset suon kasvillisuudessa ovat selviä; tai
- 3) suolla on ojitettuja ja ojittamattomia osia. ojitus estää hydrolo-

gisen yhteyden suon ja sen ympäristön välillä ja osalla suon ojittamatonta alaa esiintyy kuivahtamista ja muutoksia suon kasvillisuudessa.

Pitoisuuslisävaikutukset Kortteisensalmen ja Kortteisen vedenlaatuun jäävät hakijan esittämällä päästömääräyksillä niin vähäisiksi, ettei merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä myöskään muita luvan myöntämisen esteinä pidettäviä haitallisia vaikutuksia oi aiheutua. Myöskään Kortteisen ja Niemisveden-Pemun hyvä ekologinen tila ei voi vaarantua. Pemuun on Kortteisensalmea, Kortteista ja Kortteisenjokea myöten lyhimmillään matkaa n. 5,5 ja edelleen Niemisveteen n. 6,5 ja viimeksi mainitun alapuoliseen Niemisjokeen n. 10,5 kilometriä. Kalataloudelliset haittavaikutukset ns. arvokaloille Kortteisenjoessa ja Niemisjoessa eivät ole edes mahdollisia, eivätkä ne ole sanottavat tavanomaisille kalalajeille edes Kortteisensalmessa ja Kortteisessa. Kortteisen alapuolisiin vesistöihin ei ole edes edellytetty vaikutusarviointia, eikä sellainen tehdyn arvioinnin lopputulos huomioiden ole edes vaikutuksia osoittavasti tehtävissä. Hakija katsoo, että luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Hakemuksen hylkäämistä tarkoittavat vaatimukset on hylättävä aiheettomina. Sama koskee päästömääräysten hakemuksessa esitetyistä tiukentamista ja muihin ainespitoisuuksiin hakemuksessa esitetyistä laajentamista sekä vesienpuhdistuksen esitetyistä tehostamista koskevia vaatimuksia. Myös on esitetty vaateita, joita on perusteltu seikoilla, joita ei voida huomioida luvan myöntämisen oikeudellisia edellytyksiä tarkasteltaessa ja ratkaistaessa. Luvan myöntämiselle ei ole myöskään luonnonsuojelulaista johtuvia esteitä.

Ähtärin kunnassa sijaitseva Ruokosuon turvetuotantoalue on kokonaisuudessaan uusi hanke, alueen pinta-ala on 34 ha. Ruokosuon turvetuotantoalue sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueen (35) Kortteisen Kivijärven alueella (35.473). Tuotantoalueen vedet johdetaan pintavalutuskentälle pumppaamalla ympärivuotisesti. Tuotantoalueen puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojalla Kivijärvestä laskevaan Kortteisensalmen kautta Kortteinen-järveen. Kortteisen vedet laskevat Kortteisenjoen kautta Pemuun, josta vesi laskee Vanhasalmen kautta Niemisveteen, joka on noin 6 km päässä hankealueesta (vesireittiä pitkin 6 km, linnuntietä 4 km). Ruokosuon luoteispuolella noin 3,6 km etäisyydellä sijaitsee Vapo Oy:n Sarasuon tuotantoalue, joka sijoittuu myös Kortteisen Kivijärven alueelle. Sarasuon alueella valumavedet käsitellään kolmella pintavalutuskentällä ympärivuotisesti. Ruokosuon ja Sarasuon puhdistetut valumavedet johdettaisiin samaa purkureittiä alapuoliseen vesistöön. Sarasuon ympäristöluvassa on asetettu pintavalutuskentille 2 ja 3 puhdistusvaateet kiintoaineelle (50 %), kokonaisfosforille (20 %) ja kokonaistypelle (40 %).

Ruokosuon tuotantoalueelta ei ole olemassa tarkkailuaineistoa, joten tässä vastineessa esitetyissä laskelmissa on käytetty samalla valuma-alueella sijaitsevan Sarasuon pintavalutuskentille 2 ja 3 vuoden 2016 tulevien vesien keskimääräisiä tuloksia, joista kuormitukset on arvioitu sekä alla esitetyjä reduktio/pitoisuus vaateita sekä Ruokosuon tuotantopinta-alaa.

Reduktio- ja pitoisuusvaatimuksilla lasketut arvioidut päästöt

Taulukossa on esitetty Ruokosuon arvioitu kokonaiskuormitus (kg/a) laskettuna Sarasuon pintavalutuskentille 2 ja 3 tulevien vesien perusteella, josta kuormitukset on arvioitu vaatimusten eri reduktio-/pitoisuusraja vaihtoehtoilla. Kuormittavana pinta-alana on käytetty Ruokosuon tulevaa tuotantopinta-alaa.

Vuonna 2016 Sarasuon pintavalutuskentillä 2 ja 3 on tehty ympärivuotista kuormitustarkkailua ja näytteitä on otettu kentiltä lähtevästä vedestä 11–13 kpl vuosittain. Pintavalutuskentällä 1 on tehty täydentävää tarkkailua ja näytteitä on otettu 4 kpl, eikä näitä tuloksia ole otettu tässä huomioon. Pintavalutuskentän 2 alapuolisella tarkkailupisteellä on myös käytössä jatkuva virtaamamittaus. Pintavalutuskenttien kuormitus on arvioitu kenttien alapuolisilta tarkkailuasemilta mitattujen pitoisuuksien sekä pintavalutuskentän 2 alapuoliselta tarkkailupisteeltä mitattujen virtaamien perusteella.

Lisäksi taulukossa on alimmaisena esitetty pitoisuusvaikutukset laskettuna ympäristölupahakemuksessa esitetyn enimmäispitoisuusrajaesityksen perusteella. Virtaamana on käytetty Länsi-Suomen tuotannossa olevien pintavalutuskentällisten turvesoiden vuoden keskivalumaa 16 l/s km² (Pöyry Finland Oy, 2014).

Ruokosuon arvioidut vuosipäästöt laskettuna Sarasuon tarkkailutulosten perusteella eri reduktio-/pitoisuusvaihtoehtoilla:

	Pinta-ala ha	Vuosikuormitus, brutto kg/a			Vuosikuormitus, netto kg/a		
		Kiintoaine	Kok.N	Kok.P	Kiintoaine	Kok.N	Kok.P
Vaasan HAO, reduktiot							
Keskiarvo	34	268	192	1,8	105	110	-1,5
Vaasan HAO, reduktiot							
Keskiarvo	34	671	256	4,5	508	174	1,2
Hakemus, reduktiot							
Keskiarvo	34	738	288	6,3	575	206	3,0
Hakemus, pitoisuusrajat							
Keskiarvo	34	1141	293	13	978	212	9,8
Hakemus, pitoisuusraja ja Länsi-Suomi*							
Keskiarvo	34	1201	309	15			

* laskennassa käytetty lupahakemuksessa esitettyjä enimmäispitoisuusrajoja ja Länsi-Suomen tuotannossa olevien pintavalutuskentällisten turvesoiden keskivalumaa

Eri vaihtoehtoilla arvioituja kuormituksia tarkasteltaessa voidaan havaita, että Vaasan hallinto-oikeuden 9.3.2011 antaman päätöksen reduktiotavoitearvoilla lasketut bruttokuormitukset ovat pienemmillään. Bruttokuormitukset ovat suurimmillaan ympäristölupahakemuksessa esitetyn enimmäispitoisuusrajaesityksen ja Länsi-Suomen tuotannossa olevien pintavalutuskentällisten turvesoiden keskivalumien mukaisesti arvioituna. Tulokset ovat vain suuntaa-antavia, koska Ruokosuolta ei ole omia tarkkailutuloksia, eikä tarkastelua voi tehdä muuten kuin arvioimalla.

Vesistövaikutukset

Ruokosuon turvetuotantoalueen päästöjen vaikutuksia vesistössä on arvioitu tuotantovaiheessa laimentumissuhteen avulla Kortteisessa Ruokosuon laskuojan kohdalla ja Kortteisen-Kivijärven alueen alaosalla. Arvio on tehty yllä esitettyjen päästöjen sekä virtaamatietojen (ympäristölupahakemus Taulukko 1) perusteella. Pitoisuuslisäykset ovat teoreettisia arvioita, ja ne on laskettu siirtämällä kuormitus sellaisenaan laskentakohtaan ottamatta huomioon sedimentaatiota ja muita vesistössä tapahtuvia prosesseja. Tämän takia laskentatapa yliarvioi vesistövaikutuksia. Pitoisuuslisäykset on laskettu koko vuodelle.

Ruokosuon turvetuotannon vaikutukset ovat erittäin vähäiset Kortteisessa Ruokosuon laskuojan kohdalla ja Kortteisen-Kivijärven alueen alaosalla (taulukko). Ruokosuon turvetuotannosta aiheutuvat bruttopäästöt kohottavat veden kokonaisfosforipitoisuutta vuositasolla Kortteisessa Ruokosuon laskuojan kohdalla 0,03–0,26 µg/l, kiintoainepitoisuutta 0,00–0,02 mg/l ja kokonaistyyppipitoisuutta 3–6 µg/l, jotka ovat <1–1 % Kortteisen luusuan vuosien 2014–2016 keskimääräisestä pitoisuustasosta. Kortteisen-Kivijärven alueen alaosalla pitoisuusvaikutukset ovat samaa tasoa kuin Kortteisessa Ruokosuon laskuojan kohdalla.

Ruokosuon bruttokuormitusten laskennalliset vesistövaikutukset Kortteisessa Ruokosuon laskuojan kohdalla ja Kortteisen-Kivijärven alueen alaosalla vuoden 2016 Sarasuon kuormituksella ja edellä esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti:

	MQ m ³ /s	Pinta-ala ha	Kiintoaine mg/l	Kok.N µg/l	Kok.P µg/l
Kortteinen Ruokosuon laskuojan kohdalla	1,79				
a =Vaasan HAO, reduktiot		34	0,00	3	0,03
b= Vaasan HAO, reduktiot		34	0,01	5	0,08
c= lupahakemus, reduktiot		34	0,01	5	0,11
d= lupahakemus, pitoisuusrajat		34	0,02	5	0,23
e= Länsi-Suomi*		34	0,02	6	0,26
Kortteisen-Kivijärven a	1,89				
a =Vaasan HAO, reduktiot		34	0,00	3	0,07
b= Vaasan HAO, reduktiot		34	0,01	4	0,07
c= lupahakemus, reduktiot		34	0,01	5	0,10
d= lupahakemus, pitoisuusrajat		34	0,02	5	0,21
e= Länsi-Suomi*		34	0,02	6	0,26
Kortteinen luusua veden laatu v. 2014-2016			7,3	647	31

* laskennassa käytetty lupahakemuksessa esitettyjä enimmäispitoisuusrajoja ja Länsi-Suomen tuotannossa olevien pintavalutuskentällisten turvesoiden keskivalumaa

Erot pitoisuuslisäyksissä eri reduktiovaateilla laskettuna ovat erittäin pieniä, eikä pitoisuuslisäyksillä ole vaikutusta alapuolisen vedenlaatuun. Kokonaisfosforin pitoisuuslisäyksessä on nähtävissä erovaisuutta pitoisuusrajaesityksen mukaisella arvolla laskettuna eri reduktiovaateisiin nähden.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluvan raukeaminen

Aluehallintovirasto rauettaa Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 19.10.2009 Ruokosuon turvetuotannolle myöntämän ympäristöluvan nro 80/2009/4 sellaisena kuin se on muutettu Vaasan hallinto-oikeuden 9.3.2011 antamalla päätöksellä nro 11/0048/1 ja pysytetty korkeimman hallinto-oikeuden 21.6.2012 antamalla päätöksellä taltio 1771.

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää Ruokosuon turvetuotantoalueen ympäristölupahakemuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristöluvan raukeaminen

Ympäristönsuojelulain 88 §:n 1 momentin 1) kohdan mukaan lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu. Kohdan 2) mukaan edellytyksenä on, että toimintaa tai se aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa.

Aluehallintovirasto on voinut päättää, että lupa raukeaa, sillä toiminnanharjoittaja on hakemuksessaan ilmoittanut, että Ruokosuon tuotantoalueen kuntoonpanotöitä ei ole aloitettu ja että toimintaa tai sen kannalta olennaisia toimia ei ennätetä aloittaa ennen 21.6.2017. Ympäristölupa on tullut lainvoimaiseksi 21.6.2012. Toiminnanharjoittaja on hakenut luvan rauettamista.

Ympäristöluparatkaisu

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ruokosuon turvetuotannolla on ollut Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 19.10.2009 myöntämä, Vaasan hallinto-oikeuden 9.3.2011 osin muuttama ympäristölupa. Ruokosuon kuntoonpanotöitä ei ole aloitettu. Luvan hakija on ilmoittanut rauettavansa toiminnalle jo myönnetyn ympäristöluvan ja on hakenut toiminnalle uutta ympäristölupaa. Aluehallintovirasto on tällä pää-

töksellä edellä ilmenevästi päättänyt, että Ruokosuon turvetuotannolle aiemmin myönnetty ympäristölupa raukeaa.

Ruokosuon tuotantoalueen pinta-ala olisi ollut 34 ha. Tuotantoalue sijaitse ojitetulla alueella, eikä lupaharkinnassa ole siten ollut tarpeen soveltaa turvetuotannon sijoittamista koskevia ympäristönsuojelulain 13 §:n 1–3 momenttien säännöksiä.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Ruokosuo sijaitsee turvetuotantovyöhykkeellä tt-1 Niemisjoen (37.47) valuma-alueella, missä edellytetään tehostettua vesienkäsittelyä. Niemisjoen valuma-aluetta koskee suunnitelmääräys II, jonka mukaan valuma-aluekohtaisesti ja paikallisesti on otettava huomioon, että turvetuotannon mahdollisesti aiheuttama kokonaiskuormituksen kasvu ei vaaranna vesistöjen luontoarvoja.

Ruokosuon turvetuotantoalueen vedet laskisivat laskuojalla Kortteisensalmeen ja edelleen reittiä Kortteinen-Kortteisenjoki-Pemu-Niemisvesi-Niemisjoki. Alapuolinen vesistö kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen Ähtärin ja Pihlajaveden toimenpideosa-alueeseen.

Kortteinen ja Niemisvesi-Pemu on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Kortteisen hyvän ekologisen tilan säilymisen kannalta suurin uhka on järven tuleva humus ja orgaanisen kiintoaineen kuormitus. Vesienhoidossa tavoitteena on pitää Kortteisen ja Niemisveden veden ravinnepitoisuudet korkeintaan nykytasolla. Lisäksi tavoitteena on elinvoimainen ja monipuolinen kalasto Niemisvedessä.

Vesienhoidon suunnittelussa Kortteisen ja Niemisveden välinen Kortteisenjoki sisältyy vesimuodostumaan Niemisjoki. Niemisvesi laskee Niemisjokea pitkin Moksunjärveen. Vesimuodostuma Niemisjoki on luokiteltu hyvään ekologiseen tilaan. Ravinnepitoisuuksien lisäksi uhkana vesimuodostuman ekologiselle tilalle on humus ja kiintoaine.

Kortteinen on matala järvi, sen suurin syvyys on 1 metri ja keskisyvyys noin 0,5 metriä. Kortteisen veden laatua on selvitetty niukasti ja sen veden laatua on hakemuksessa arvioitu yläpuolisen Kivijärven ja alapuolisen Kortteisen luusuan veden laatutietojen perusteella. Sekä Kivijärvestä että Kortteisen luusuassa vesi on ollut ravinnepitoista ja ruskeaa. Kortteisen luusuassa veden kokonaisfostoripitoisuus on ollut keskimäärin hieman korkeampi kuin Kivijärvestä. Kivijärven a-klorofyllipitoisuus on ollut rehevyyttä ilmentävällä tasolla.

Kortteisen rannalla on kymmenkunta vapaa-ajan asuntoa ja järven virkistyskäyttöarvo on siten suuri.

Kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan Kortteisen alapuolisessa vesistöissä esiintyy taimenta, jonka poikastuotannon edistämiseksi on tehty kalataloudellisia elinympäristökunnostuksia Kortteisenjoessa ja Niemisjoessa. Kalatalousviranomaisen mukaan näiden kunnostettujen koskien

merkitys poikastuotantoalueina taimenen luontaisen elinkierron vahvistamisen kannalta korostuu entisestään, sillä vesistössä on vain vähän rakentamattomia virtavesialueita.

Ruokosuon vesienkäsittelymenetelmänä on metsäojitetulle alueelle perustettava pintavalutuskenttä. Pintavalutuskenttä on kooltaan 2,2 ha, eli 5,7 % valuma-alueestaan (38,5 ha). Hakijan mukaan kentällä ei päästä Vaasan hallinto-oikeuden asettamiin puhdistustehovaatimuksiin, vaan kenttä poistaisi korkeintaan 45 % kiintoaineesta, 30 % kokonaisfosforista ja 10 % konnaistypestä.

Pintavalutuskentän puhdistustehoa on vaikea arvioida ennalta luotettavasti, ja pintavalutuskentän toimivuuteen liittyy aina epävarmuutta, vaikka sen pinta-ala olisikin mitoitusohjeiden mukainen. Rankkasateiden ja lumensulamisen aikaan turvetuotantoalueiden vesienkäsittelyrakenteet voivat ylikuormittaa ja silloin niiltä voi päästä hallitsemattomasti vesiä ja niiden mukana päästöjä ympäristöön. Jos pintavalutuskenttä sijaitsee ojitetulla alueella, niin riski pintavalutuskentän huonoon toimivuuteen lisääntyy entisestään. Pintavalutuskenttä ei myöskään poista humusta; sen sijaan kemiallisen hapenkulutuksen arvot yleensä suurenevat pintavalutuskenttäkäsittelyssä.

Ruokosuon turvetuotannon päästöt tulisivat siinäkin tapauksessa, että pintavalutuskenttä toimii hyvin, lisäämään alapuolisen vesistön veden ravinne-, kiintoaine- ja humuspitoisuuksia. Turvetuotannon kiintoaine- ja humuspäästöt muun muassa liettävät taimenen poikasille sopivia alueita.

Aluehallintoviraston arvion mukaan Ruokosuon turvetuotannosta aiheutuisi alapuolisen vesistön merkittävää pilaantumisen vaaraa, eikä ympäristöluvan myöntämisen edellytykset siten täyty. Arviossa on otettu huomioon erityisesti alapuolisen vesistön suuri kalataloudellinen arvo ja Kortteisen suuri virkistyskäyttöarvo. Taimenen sisävesikannat ovat erittäin uhanalaisia. Kortteisen rannalla on noin kymmenen asuinkäytössä olevaa kiinteistöä. Kortteinen on jo nykyisellään matala, rehevä järvi. Turvetuotannon päästöt aiheuttaisivat järven lisäliettymistä ja rehevöitymistä ja samalla virkistyskäyttöarvon heikentymistä. Ruokosuon tuotantoalueen olosuhteissa vesienkäsittelyn tulee olla tehokkaampaa kuin hyvin toimivalla pintavalutuskentällä keskimäärin saavutetaan, sen sijaan hakemuksen mukaan vesienkäsittely olisi heikompa kuin hyvin toimivilla pintavalutuskentillä keskimäärin.

Vesienhoidon toimenpideohjelma ja maakuntakaava on otettu huomioon selvityksinä, joiden perusteella on osaltaan arvioitu pilaantumisen merkittävyyttä. Toimenpideohjelman mukaan kiintoaine-, ravinne- ja humuspäästöt voivat uhata alapuolisen vesistön tilan hyvänä säilymistä.

Koska hakemus on hylätty päästöistä aiheutuvan vesistön merkittävän pilaantumisvaaran takia, ei aluehallintoviraston ole ollut tarpeen arvioida, aiheutuisiko päästöistä Kortteisensalmessa esiintyvän luontodirektiivin liit-

teen IV a lajin, viitasammakon, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentämistä.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN, MUISTUTUKSIIN JA MIELIPITEISIIN

Ratkaisu huomioon ottaen vastaaminen lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 49, 51, 53, 88 §

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 8 680 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1524/2015) liitteen maksutaulukon mukaan yli 10–50 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 8 680 euroa. Asian käsittelyn vaatima työmäärä on vastannut uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä, minkä takia peritään taulukon mukainen maksu.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös	Vapo Oy
	Ähtärin kaupunki
	Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
	Ähtärin kaupungin terveydensuojeluviranomainen
	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen
	Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet muistutuksia, vaatimuksia ja mielipiteitä (liistan asianosaiset_päivitetty.docx mukaan) ja niille, jotka ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla, internetissä ja lehdessä

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Ähtärin kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

Tieto päätöksestä julkaistaan Ähtärinjärven Uutisnuotta -nimisessä lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liitteet

1) Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Satu Ahola. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Merja Mäensivu.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 27.12.2018.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja asiassa yleistä etua valvova viranomainen.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Vaasan hallinto-oikeudelle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Tämä asiakirja LSSAVI/6510/2016 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/6510/2016 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mäensivu Merja 21.11.2018 10:12

Puheenjohtaja Ahola Satu 21.11.2018 10:12